

Integrale Beleidsnota Sociaal Domein

2019 - 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord wethouders.....	3
Inleiding	4
Visie en uitgangspunten	6
Maatschappelijke trends	9
Ervaringen en professionals.....	11
Middelen	13
Thema 'Omzien naar elkaar'	15
Thema 'Economisch vitale inwoners'	21
Thema 'Iedereen doet mee'	27
Thema 'Thuis is het fijn en veilig'	35
Bijlagen	
1. Afkortingen en begrippenlijst	40
2. Kerncijfers sociaal domein Twenterand	48

Voorwoord

Beste lezer,

De gemeente Twenterand is een mooie plattelandsgemeente, waar wij trots op zijn. We hebben mooie natuur, sterke bedrijven, een actief verenigingsleven en prachtige evenementen.

De komende vier jaar komen er opnieuw vele uitdagingen op onze gemeente af. Eén van de grootste uitdagingen betreft de vormgeving van ons sociaal beleid, het beleid gericht op zaken die mensen betreffen, van jong tot oud en met allerlei behoeften, in allerlei omstandigheden. In deze nota vinden jullie enerzijds een beschrijving deze uitdagingen. Anderzijds staat er hoe we deze uitdagingen willen aanpakken en welke veranderingen er komen.

De integrale nota sociaal domein is een nota met een vernieuwde aanpak. De nota is geldend voor meerdere domeinen en gaat over de grenzen heen. De manier waarop we willen werken als gemeente en met partners komt hierin naar voren. We willen binnen het sociaal domein integraal werken, ontschotten en anders werken. Dit vraagt als eerste een verandering van onszelf en we zijn blij dat we dat op deze manier hebben gedaan.

De aanpak is wezenlijk anders en belangrijk. Dit heeft geleid tot een mooi product waar we komende jaren mee vooruit kunnen en waar we partners enthousiast voor kunnen maken.

Een vernieuwende aanpak in het sociaal domein blijft onverminderd belangrijk. We willen er zijn voor onze inwoners. In het bijzonder de kwetsbare inwoners en gezinnen die in hun dagelijks functioneren ondersteuning nodig hebben. Het ontwikkelen van een optimaal sociaal leefklimaat voor inwoners en ondernemers staat centraal.

Daarnaast is het de uitdaging om het sociaal domein financieel gezond te maken. Met de vernieuwing en verbinding die vanuit deze nota naar voren komt willen we een verschil gaan maken.

Onmisbaar voor dit beleid zijn de inwoners die hierin meedenken en doen, een goede relatie met organisaties (bedrijven en maatschappelijke instellingen) en een breed politiek draagvlak. Het benutten van de samenwerking is belangrijk. Wij zien er – met het hele college – naar uit om samen met u de uitdagingen van de komende jaren vorm te geven!

Wethouder Mark Paters
(maatschappelijke ondersteuning,
jeugd, onderwijs, sport)

Wethouder Martha van Abbema
(participatie, economie, duurzaamheid,
natuur en platteland)

Inleiding

Voor u ligt de integrale beleidsnota sociaal domein. Met deze beleidsnota geven we invulling aan het lokale sociale beleid. De komende periode van vier jaar is deze nota leidend in de plannen die we uitwerken. We hebben de opdracht om op de verschillende terreinen een beleidsnota te ontwikkelen voor Twenterand. Voor ons is het belangrijk dat we komen tot een gezamenlijk plan om het sociaal domein vorm te geven. Zodoende kiezen we voor een integrale beleidsnota die overstijgend is over de verschillende beleidsterreinen. Vraagstukken met betrekking tot onze inwoners passen niet in hokjes of wetten, maar vragen een gezamenlijke aanpak.

De integrale beleidsnota volgt op:

- Minimabeleid 2015 t/m 2018
- Re-integratiebeleid 2015 t/m 2018
- Beleidsplan schuldhulpverlening
- Beleidsplan Wmo 2015-2018, Samen zorgen en samen (mee)doen
- Beleidsplan Jeugdzorg Gemeente Twenterand, Eerste stappen op nieuwe wegen, Juni 2014
- Kadernota Integraal Jeugdbeleid Gemeente Twenterand 2014-2017
- Transformatieplan Sociaal Domein 2015 (en bijsturingsnotitie 2016)

Het sociaal domein is een breed begrip met veel aanverwante thema's. De terreinen die direct onder de nota vallen zijn maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, participatie, minimabeleid en schuldhulpverlening. Ook de verbinding die er is met het onderwijsbeleid en passend onderwijs is er in opgenomen. De raakvlakken die er zijn met gezondheid, sport of economie vallen niet direct onder deze nota. De raakvlakken die wel willen benutten zijn wel zichtbaar.

De nota heeft een benadering vanuit thema's. De thema's zijn gekozen op basis van vraagstukken die spelen binnen Twenterand. Het beleid is gericht op alle inwoners, waarbij er in de beschrijving van de thema's geen onderscheid in doelgroepen is. De insteek van de nota is dat iedereen mag meedoen in de samenleving, ongeacht achtergrond, leeftijd of beperking.

De beleidsnota voor het sociaal domein is tot stand gekomen door gesprekken met veel verschillende partijen. Overleggen met bedrijven en organisaties, bijeenkomsten met professionals uit het werkveld en een opiniebus voor inwoners zijn input geweest voor de geschreven plannen.

Daarnaast zijn diverse databronnen geraadpleegd om ook langs die weg de maatschappelijke opgaven zichtbaar te zien worden. Hiervan is een overzicht te vinden in de bijlage. Ook de landelijke en regionale trends en beleid en het nieuwe coalitieakkoord zijn richtinggevend geweest voor deze nota. Dit heeft samen met de input van de programma adviseurs, beleidsmedewerkers, consultants vanuit de gemeente en de adviesraad sociaal domein geleid tot het beleid wat er nu ligt.

Het beeld is dat de basis, de voorzieningen, in Twenterand op orde zijn en dat er de laatste jaren een inhaalslag is gemaakt. Nieuwe focus is nodig op opgaven die ons verder brengen in het sociaal samenleven, het meedoen aan de maatschappij en de bestrijding van meer hardnekkige problematiek (ook voor de lange termijn). Vanuit onze uitgangspunten, visie én vooral dat vertrekpunt zijn opgaven of vraagstukken binnen de thema's geformuleerd waaraan de komende jaren gewerkt gaat worden:

1. Omkijken naar elkaar.
2. Economisch vitale inwoners.
3. Iedereen doet mee.
4. Thuis is het fijn en veilig.

De nota is vanuit de we-vorm geschreven. Hiermee bedoelen we zowel de gemeente als de maatschappelijke partners, zowel de formele organisaties als de informele organisaties (kerken en verenigingen). Per vraagstuk wisselt het welke partners betrokken zijn en vallen mogelijk ook bedrijfsleven en inwoners hieronder. Dit omdat we continu met elkaar in gesprek zijn om het sociaal domein vorm te geven. Het vormgeven van de plannen en de uitvoering doen we in gezamenlijkheid. We willen dat inwoners steeds meer betrokken zijn in het beleid wat we voeren in Twenterand. Het samenwerken met en voor de inwoner staat centraal de komende beleidsperiode. Ter achtergrond van de nota is een begrippenlijst en afkortingenlijst opgenomen.

Het doorzetten van de vernieuwing wordt als noodzaak gezien. De maatschappelijke vraag en financiële situatie worden volop doorgezet naar een vernieuwd en duurzaam betaalbaar stelsel waar de inwoner centraal blijft staan. Hierbij dragen de samenleving, organisaties en gemeente bij vanuit hun eigen mogelijkheden, rollen en taken.

Visie en uitgangspunten

Voor het sociaal domein hebben we de volgende visie geformuleerd:

We geloven in de kracht van onze Twenterandse inwoners.
We vertrouwen op het benutten van deze kracht of de onderlinge maatschappelijke kracht bij onze inwoners om te komen tot oplossingen. Hierbij motiveren we hen en helpen we hen zonodig.

Als aanvulling bieden algemene voorzieningen in veel gevallen een oplossing voor de inwoners. Deze werken primair preventief, effectief en in samenwerking. Als het nodig is bieden we aanvullend individuele maatwerkvoorzieningen aan inwoners.

In specifieke situaties kan er sprake zijn van de noodzaak van handhaven en/ of overnemen van zaken van de inwoner. Dit in de ultieme gevallen, wanneer de inwoner niet in staat is om deels of geheel eigen verantwoordelijkheid te dragen.

Als gemeente Twenterand voeren we regie over dit lokale sociale stelsel. We werken samen met de inwoners, organisaties en bedrijven om dit vorm te geven. De specialistische uitvoering ligt bij professionals van aanbieders. Samen werken we aan preventie en signalering en handelen we effectief, creatief, samenwerkend en kostenbewust. Deze sterke lokale en deskundige basis wordt ondersteund door regionale samenwerking.

Bij onze visie horen de volgende uitgangspunten:

1. Eigen kracht en zelf- en samenredzaamheid.
2. Integrale ondersteuning.
3. Doorgaande lijn met maatwerk: de behoefte van de inwoner staat centraal.
4. Preventief voor curatief.
5. Inclusiviteit waar mogelijk.
6. Vernieuwing en communicatie.

1. Eigen kracht en zelf- en samenredzaamheid

Het zoveel mogelijk benutten van de eigen kracht en kracht van de samenleving is uitgangspunt in het sociaal domein. Hierbij wordt het sociale netwerk zoveel mogelijk benut en wordt ondersteuning georganiseerd zo dichtbij en laagdrempelig mogelijk.

Leefbare en zorgzame kernen en wijken zijn van groot belang hierin. Ook de kracht van organisaties, maatschappelijke verbanden (verenigingen en kerken) en ondernemingen zijn onmisbaar voor Twenterand.

2. Integrale ondersteuning

We werken vanuit de benadering één gezin, één plan, één regie. Het integraal benaderen en oplossen van vraagstukken staat hierbij voorop met de inwoner/ het gezin centraal. Wanneer oplossingen in de vorm van voorzieningen nodig zijn dan hebben algemene en collectieve voorzieningen voorrang op individuele voorzieningen. Bij de inwoner/gezin met zijn (ondersteunings)behoefte centraal wordt gekeken naar maatwerk voor die situatie. Naast eigen kracht kan dit zijn oplossingen via voorzieningen (algemene/collectieve) of individuele voorzieningen. Bewust kijken we naar gezinnen (huishoudens) omdat bijvoorbeeld problemen van ouders weer effect heeft op kinderen. Wij verwachten ook van onze maatschappelijke partners en onszelf een brede integrale benadering.

3. Doorgaande lijn met maatwerk: de behoefte van de inwoner staat centraal

Om maatwerk te bereiken kijken we naar de wensen en behoeften van de inwoners. De invulling van ervan is vooral afhankelijk van wat inwoners zelf belangrijk vinden. We vragen hen wat ze nodig hebben om mee te doen en vitaal en betrokken te blijven. In de uitvoering moet de leefwereld centraal staan en niet de wetten en systemen. Bij maatwerk hoort ook ruime keuzevrijheid voor de inwoner in het gecontracteerde aanbod. Hierbij is er ruimte om de ondersteuning te kiezen die bij de eigen omstandigheden en identiteit past. Randvoorwaarde is uiteraard een goede kwaliteit van het aanbod.

4. Preventief voor curatief

We willen een actieve inzet op preventieve ondersteuning. De inzet is dat zo vroeg mogelijk passende ondersteuning wordt gegeven. Het streven hierbij is licht indien mogelijk, zwaar indien noodzakelijk.

5. Inclusiviteit waar mogelijk

Iedereen kan meedoen! We streven naar een inclusieve samenleving voor ons waarbij reguliere oplossingen de voorkeur krijgen boven oplossingen voor specifieke doelgroepen. Voorwaarde hierbij is dat de reguliere oplossingen toegankelijk zijn of gemaakt worden. Hierbij is sprake van een wederkerig karakter, de inwoner ontvangt ondersteuning, maar levert ook een bijdrage naar vermogen.

6. Vernieuwing en communicatie

De lijn die in 2015 is ingezet om te vernieuwen en te besparen zetten we door. We focussen op zaken die het verschil maken en bijdragen aan het oplossen van de opgaven van Twenterand. Dit betekent dat er keuzes gemaakt worden en het bekende soms vervangen wordt door iets nieuws. Het blijven innoveren en het zoeken naar raakvlakken in verschillende wetten blijft nodig. Zodoende willen we een meerwaarde creëren. Een goede communicatie met inwoners en partners is hierbij essentieel. Samen plannen maken en blijven uitleggen wat we doen en waarom. Het verschil maken lukt pas als we elkaar verstaan als inwoners, als organisaties en als gemeente.

Het coalitieakkoord

Vanuit het coalitieakkoord is de lijn ingezet dan wel doorgezet naar het ontwikkelen van een optimaal sociaal leefklimaat gericht op het welbevinden van de inwoners en ondernemers. Hierbij staat het garanderen van een aanvaardbaar bestaansniveau centraal. De focus blijft gericht op zelfredzaamheid en participatie. Voor de uitvoering kiest de coalitie voor vervlechting van de decentralisaties met bestaande beleidsterreinen. Het verder gezond maken van gemeentefinanciën van Twenterand gaat hier voorop.

De Toegang tot ondersteuning

In Twenterand kunnen inwoners met een hulpvraag terecht bij het Zorginformatiepunt (ZIP). Het gaat dan om een vraag op het gebied van welzijn, zorg, wonen, opvoeden en opgroeien. Ook met opmerkingen en klachten wordt daar gekeken hoe hiermee om te gaan, al dan niet met hulp van cliëntenondersteuning. Enkelvoudige vragen worden beantwoord door het ZIP. Voor vragen over Werk & Inkomen en bij aanvragen voor geïndiceerde Wmo-ondersteuning of Jeugdhulp, hebben (ook) het Werkplein Twente en/of de gemeente een taak.

Toegang tot maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Het ZIP brengt bij Wmo- en jeugdhulp meldingen de hulpvraag en situatie in beeld. Het ZIP schat in of vrij toegankelijke ondersteuning afdoende is of dat de gemeente (ook) moet kijken of geïndiceerde zorg noodzakelijk is. Essentieel binnen onze toegang is dat we als gemeente zelf beslissen over de toegang tot geïndiceerde ondersteuning. Voor jeugdhulp komen ook meldingen binnen via Veilig Thuis Twente of geven verwijzers (zoals huisartsen) zelf toegang tot geïndiceerde zorg af.

Toegang tot financiële ondersteuning

Voor financiële ondersteuning vanuit de Participatiewet kunnen inwoners een bijstandsuitkering aanvragen bij het Werkplein Noord Twente Almelo. Werkplein Twente is een samenwerkingsverband tussen de veertien Twentse gemeenten en UWV.

Maatschappelijke trends

Er spelen landelijke, regionale en lokale trends die van invloed zijn op het sociaal domein de komende jaren. Om enige achtergrond achter de thema's en de gemaakte keuzes te hebben geven we de trends hier weer. Ter ondersteuning aan de trends zijn in de bijlage kerncijfers met betrekking tot de trends en vraagstukken weergegeven.

Demografische trends

Er is sprake van ontgroening en vergrijzing in Twenterand. Het aantal kinderen neemt af en het aantal ouderen neemt toe. Dit zet zich de komende jaren verder door, het aantal ouderen blijft stijgen en het aantal jonge kinderen heeft een afnemende trend. Er valt op dat in Twenterand wel een lagere levensverwachting is dan in de rest van Twente.

Nieuwe taken

We krijgen een aantal nieuwe taken. Deze worden van het Rijk naar de gemeente verschoven.

- De gemeente is vanaf oktober 2018 verantwoordelijk voor het hebben van een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Dit moet leiden tot betere opvang, zorg en ondersteuning.
- Beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt per 2021 de taak van alle gemeenten, in plaats van de centrumgemeente (Almelo).
- De nieuwe omgevingswet die per 2021 in werking gaat herzielt het stelsel van ruimtelijke regels. De nieuwe wetgeving voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water met daarbij de ontwikkeling van de leefomgeving is van invloed op het sociaal domein.
- De gemeente wordt per 2019 verantwoordelijk door de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma.
- Per 1 januari 2020 wordt de Wet verplichte GGZ (Wvvgg) ingevoerd. De Wvvgg gaat de Wet bijzondere ondernemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Bopz) vervangen. De nieuwe wet biedt handvatten om meer ambulante en preventieve hulp te bieden aan mensen met geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan. Dit heeft ook effecten voor gemeenten in relatie tot veiligheid en zorg.

Leren en ontwikkelen

Het opleidingsniveau in Twenterand is relatief laag. Er is echter binnen Twenterand de laatste jaren een inhaalslag gaande, met nog wel verschillen per kern. Een specifieke groep daarbij zijn kinderen/ jongeren met een taalachterstand. Dit percentage is afgelopen jaren sterk toegenomen. Voor de aanpak hiervan wil het kabinet meer geld beschikbaar stellen voor voorschoolse en vroegschoolse educatie. Daarnaast biedt het kabinet de mogelijkheid tot een maatschappelijke diensttijd.

Digitalisering

Er wordt meer gebruik gemaakt van sociale media waardoor er een snelle interactie tussen actoren in de samenleving ontstaat. Dit heeft ook invloed op de relatie tussen gemeente, organisaties en inwoners. Binnen het sociaal domein zorgt digitalisering enerzijds voor meer mogelijkheden, zoals e-health. Anderzijds heeft het negatieve gevolgen als cyberpesten en sexting.

Werk

De werkgelegenheid is de afgelopen jaren toegenomen. Daarbij zijn er verschuivingen in de werkgelegenheid met een daling in de traditionele sectoren en er is een groei in de sectoren handel, zorg en vrije tijd. Daarbij hebben we nog altijd een grote groep mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Van invloed op de werkgelegenheid voor mensen met een arbeidsbeperking is het sociaal akkoord. Werkgevers hebben hierin afgesproken dat er extra banen voor mensen met een arbeidsbeperking worden gerealiseerd.

Ondersteuning

Er is een toenemende ondersteuningsbehoefte. Dat zien we in de aantallen, het is complexer en het is meer zichtbaar. Daarnaast zien we een toename in groepen die moeite hebben om mee te komen in de maatschappij door financiële, fysieke, psychische en cognitieve redenen. Qua specifieke problematieken is er een toename in GGZ problematiek, laaggeletterdheid en eenzaamheid.

In Twenterand is er een relatief hoog percentage jeugdigen met een voogdijmaatregel. Oorzaak hiervan is dat in Twenterand relatief veel gezinshuizen en pleeggezinnen zijn, waar vaak jongeren met een voogdijmaatregel verblijven. Een voogdijmaatregel betekent dat biologische ouders geen gezag meer over deze jeugdige(n) hebben. Vaak wonen de biologische ouders van deze jeugdigen niet in Twenterand, maar worden de jeugdigen wel hier geplaatst in een pleeggezin of gezinshuis. In deze gevallen is Twenterand financieel verantwoordelijk voor zowel de kosten van de voogdijmaatregel als de kosten van de plaatsing in het gezinshuis of pleeggezin. Hoewel de gemeente deze vormen van zogenoemde duurzame gezinsvormen onderschrijft, drukt dit wel op de gemeentelijke begroting.

Vanuit het kabinet is er extra aandacht voor armoedebestrijding onder kinderen. Daarnaast wil het kabinet in samenwerking met gemeenten komen tot een hernieuwde aanpak op het gebied van schulden en het schuldhulpverleningstraject.

Het zorgstelsel rondom langdurige zorg blijft veranderen en raakt de gemeentelijke taken. De hervorming die volop gaande is zal een wisselwerking hebben met het lokale sociaal domein.

Ervaringen van professionals

Voor het tot stand komen van de nota zijn gesprekken gevoerd met professionals vanuit verschillende organisaties in het sociaal domein, waaronder ook wij als gemeente. Om de achtergrond achter de thema's en vraagstukken te verduidelijken geven we de ervaringen, in willekeurige volgorde, hier weer.

Samenleving

Professionals ervaren een verharding en polarisering in de samenleving. Een behoorlijk aantal jongeren binnen Twenterand is op zoek naar de verhouding tussen eigen identiteit en de samenleving waar ze in leven. Groepen jongeren dreigen hierbij van elkaar te vervreemden.

Vertrouwen

Professionals ervaren bij een deel van de inwoners weerstand om naar een hulpverlenende instantie te gaan. De meeste inwoners zijn wel bereid om hulp te aanvaarden, mits deze gegeven wordt door iemand die het vertrouwen krijgt en niet door iemand van een instelling.

Jongeren

De ervaring is dat steeds meer jongeren met zichzelf in de knoop zitten, vast lopen en hiervoor hulp zoeken. De achtergrond van deze groep jongeren is zeer divers, zowel met als zonder bijkomende problemen.

Sociaal netwerk

Professionals zien dat het sociale netwerk van veel inwoners binnen Twenterand klein is. Juist inwoners die behoefte hebben aan een sterk sociaal netwerk hebben deze niet. De ervaring leert dat het opbouwen van een netwerk en het aangaan van duurzame relaties moeizaam gaat. Ook bij ouderen die langer zelfstandig thuis wonen wordt het sociale netwerk als probleem ervaren. Hierdoor is er meer risico op eenzaamheid. Ook voor sociale veiligheid is het zinvol te investeren in sociale netwerken.

Veilige thuis- en leefomgeving

Het hebben van een veilige thuis- en leefomgeving is belangrijk. De ervaring van professionals is dat er in de praktijk niet altijd voldoende plekken zijn voor inwoners die (tijdelijk) een andere thuisomgeving nodig hebben. Dit wordt gezien bij beschermd wonen, pleeggezinnen en crisisplekken voor jeugdigen. Voor wat betreft een veilige thuisomgeving ervaren professionals meer complexe scheidingen waarbij de benodigde ondersteuning voor de kinderen wordt bemoeilijkt door de ouders.

Ervaringen van professionals

Vererving

Professionals zien veel vererving van problematiek binnen gezinnen, waarbij het lastig is om de patronen te doorbreken. Veel van deze gezinnen hebben een grote ondersteuning die vanuit de gemeente wordt geboden, zowel financieel als zorg gerelateerd. Het 'goede voorbeeld' en de juiste competenties ontbreken om uit de situatie te komen. Professionals zien wel bij deze mensen een passie of creativiteit waarin men uitblinkt, maar deze wordt nog niet volledig benut.

Overgang 18-/18+

Professionals ervaren problemen in de overgang van ondersteuning van 18- naar 18+. Hierbij gaat het om problemen op het gebied van financiën, huisvesting, netwerk en de veranderende vorm van ondersteuning.

Samenwerking partners

De ervaring onder professionals is dat er nog beter samengewerkt kan worden tussen de verschillende netwerken en organisaties. Veel partijen werken mee in het (vroeg) signaleren van problemen en het ondersteunen van de inwoners. De netwerken en overlegvormen kunnen beter op elkaar worden aangesloten.

Kwetsbare inwoners

Professionals zien specifieke groepen die kwetsbaarder zijn voor risico's of uitval. Dit speelt bij jongeren en jongvolwassenen met een (licht verstandelijke) beperking. Ze missen vaak het totaaloverzicht over gebeurtenissen en de consequenties ervan op hun leven. Hierdoor zie je moeite op school, het ontstaan van schulden of het niet kunnen behouden van werk. Ook is er een link te zien naar het veroorzaken van overlast. Deze jongeren en jongvolwassenen zijn vaak minder weerbaar en er is vaker een minder stabiele thuissituatie.

Oppakken complexe (veiligheids)problematiek

Professionals herkennen dat het tijdig signaleren en aanpakken nog minder goed verloopt bij complexe problematiek bij jeugdigen of gezinnen met een verhoogd risico op onveiligheid. Belangrijk blijft dat professionals elkaar kennen, met elkaar in gesprek zijn, samenwerken, van elkaars kennis en kunde gebruik maken en bruggen slaan.

Langdurige zorg

Naast de wetten vanuit de gemeente hebben de professionals te maken met de wetten rondom langdurige zorg en de zorgverzekering. Er zijn hierbij nog grijze gebieden die voor zowel inwoners als professionals moeilijk zijn te vatten. Dit bemoeilijkt de gang van zaken rondom ondersteuning.

Middelen

De uitwerking van de thema's en aanpakken van de vraagstukken binnen het sociaal domein zijn nauw verbonden met het financieel kader binnen Twenterand. Door de integrale aanpak zijn de plannen verdeeld over diverse programma's binnen de gemeentebegroting. Het grootste deel zit in het programma Maatschappelijke ontwikkeling en zelfredzaamheid. Onder dit programma vallen Sociale Zaken, Maatschappelijke ondersteuning, Gezondheidszorg, Onderwijs en Jeugd.

Veel van de middelen in het sociaal domein liggen vast. Door de beperkte financiële middelen vraagt de aanpak van sociale vraagstukken binnen Twenterand prioritering en creativiteit. We willen door slimme samenwerking inzet van middelen combineren en zo de lasten spreiden.

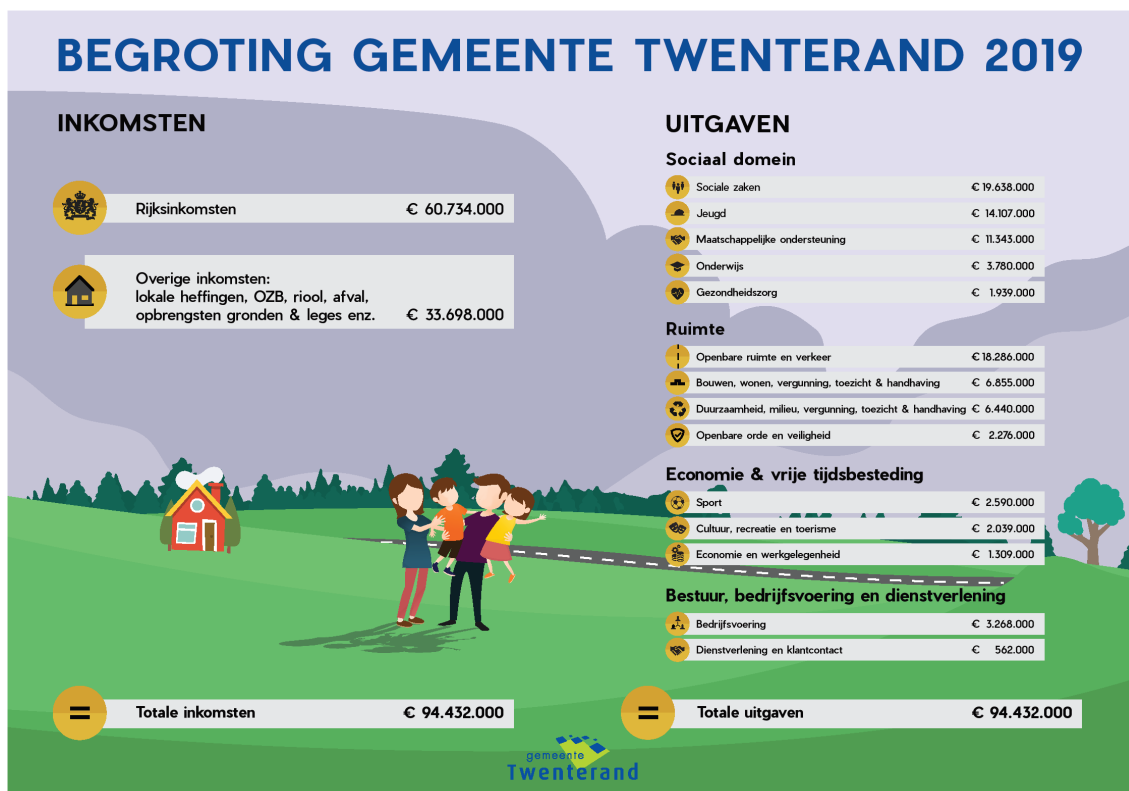
Het financiële kader voor de nota wordt gevormd door de begroting van 2019 en de jaren daarna.

In de begroting zelf zit een financiële opgave om deze sluitend te houden. Daarbij is vooral het streven om het sociaal domein betaalbaar te houden.

Met een gemeenschappelijke inspanning willen we er alles aan doen tegelijkertijd nieuwe voorstellen te doen en te zorgen dat de middelen correct en aan de goede dingen besteed worden.

De aanpak en inzet binnen transformatie is er op gericht om voor onze inwoners de zorg te blijven bieden en deze ook meer betaalbaar te krijgen.

De afhankelijkheid van en het tekort aan rijksmiddelen voor het bekostigen van het sociaal domein heeft invloed op de lokale keuzes. De mogelijkheden die er wellicht komen vanuit compensatie van tekorten, het fonds nadeelgemeenten en andere mogelijkheden tot toekenning van financiën gaan van invloed zijn op de financiële situatie en daarmee de mogelijkheden binnen het sociaal domein in Twenterand.

Thema 'Om kijken naar elkaar'

Thema 'Omkijken naar elkaar'

Definitie 'Omkijken naar elkaar'

Voor onze inwoners willen we een betrokken sociale omgeving en sterke netwerkstructuur. Een omgeving en structuur waarin iedereen gezien wordt. Waar inwoners bereid zijn om anderen die dat nodig hebben (tijdelijk) te helpen, zowel informeel als professioneel. Een sterke sociale omgeving en netwerkstructuur werken preventief voor alle inwoners en dragen bij aan vroegsignalering.

Binnen het thema 'omkijken naar elkaar' hebben we aandacht voor de volgende opgaven:

1. Vroegsignalering en preventie.
2. Mantelzorgers kunnen blijven mantelzorgen.
3. Het aanbod van activiteiten in de kernen in stand houden met vrijwilligers.
4. Welzijn wordt ingezet als middel om de eigen kracht te versterken.

Opgave 1: Vroegsignalering en preventie

Waarom is het een opgave?

We willen nadrukkelijk oog hebben voor kwetsbare inwoners. We willen tijdig signaleren, om de inwoner zo goed mogelijk te helpen. Zo kunnen zwaardere problemen en ondersteuning voorkomen worden. Daarnaast worden inwoners steeds ouder en blijven ze langer thuis wonen. Om dit te faciliteren moeten we de ondersteuning daarop aanpassen. Er wordt meer beroep gedaan op thuiszorg, wijkverpleging en mantelzorgers. De onderlinge contacten van inwoners en de signalerende functie van bijvoorbeeld familie, burens, verenigingen en hulpverleners die bij de mensen thuis komen zijn belangrijk voor de ondersteuning.

Wat gaan we doen?

Verstevigen van de sociale infrastructuur in Twenterand

We willen een goed georganiseerde sociale infrastructuur. Dit draagt bij aan het overzicht op het geheel van informele en formele voorzieningen waar inwoners terecht kunnen. Een goede sociale infrastructuur helpt bij het stimuleren van eigen kracht en stelt de inwoner centraal.

Een belangrijk onderdeel van de sociale infrastructuur zijn de kernteams. In de kernteams zijn verschillende organisaties uit het zorgaanbod vertegenwoordigd. Ze zijn er voor al onze inwoners, 0 - 100+. Vanuit de reguliere toegang wordt casuïstiek doorgestuurd naar het kernteam. We leggen de nadruk op de meerwaarde van het inzetten van het voorliggend veld.

We willen de toegang tot ondersteuning beter en innovatiever organiseren. Dit zodat er meer en beter gebruikt gemaakt wordt van de sociale infrastructuur die in de verschillende kernen van Twenterand aanwezig is. Door deze maatregelen verwachten we een afname van indicaties van gespecialiseerde ondersteuning.

We blijven preventieve voorzieningen faciliteren. Ook mogelijke andere vormen van preventieve activiteiten die bijdragen aan vroegsignalering willen we faciliteren.

Outreachend jongerenwerk: naar de jongeren toe!

De gemeente heeft jongerenwerk gericht op 9 tot 23 jarigen. Jongerenwerkers bieden een luisterend oor voor jongeren, moedigen ze aan om talenten te benutten, organiseren activiteiten en stimuleren de eigen verantwoordelijkheid en het nemen van initiatieven vanuit jongeren. De jongerenwerkers doen dit door informatie en advies te geven, te coachen en vroegtijdig problematiek te signaleren. Indien nodig leiden jongerenwerkers de jongeren door naar de juiste vorm van ondersteuning. Van jongerenwerkers verwachten we dat ze goed hun mogelijkheden en onmogelijkheden kennen en dat ze, wanneer nodig, tijdig andere vormen van ondersteuning bij een jongere betrekken.

We gaan (nog) meer naar de jongeren toe. De focus komt te liggen op het outreachend jongerenwerk, waarbij jongeren opgezocht worden in hun 'eigen' leefomgeving. Dit met als doel beter contact te krijgen met de jongeren. Jongerenwerkers zullen minder aanwezig zijn op de jongereninlopen, maar jongeren opzoeken thuis, op straat, op school en op sociale media. Zo willen we jongeren die problemen hebben of dreigen af te glijden in een vroeg stadium helpen.

Aanvullend op het outreachend jongerenwerk organiseren we activiteiten in de jongereninlopen. De jongereninlopen vormen een belangrijke vindplek voor kwetsbare jongeren en kunnen voorkomen dat jongeren op straat hangen en overlast veroorzaken.

De inlopen moeten zoveel mogelijk door vrijwilligers en jongeren zelf gedraaid worden. Eventueel met ondersteuning (op afstand) van jongerenwerkers. We monitoren het jongerenwerk continu om te kijken of de doelen bereikt worden.

Opgave 2: Mantelzorgers kunnen blijven mantelzorgen

Waarom is het een opgave?

Inwoners willen graag zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen, vaak met ondersteuning van het sociale netwerk en de omgeving. Eén van de ondersteuningsvormen is ondersteuning door mantelzorgers. Een deel van de mantelzorgers herkent zichzelf niet als mantelzorger. Ze vinden het vanzelfsprekend om ondersteuning te bieden. De mantelzorgers die overbelast zijn willen we terzijde staan. Het bieden van een passend aanbod voor deze groep is een uitdaging.

Wat gaan we doen?

Inwoners zien vaak het uitvoeren van zorgtaken voor een naaste niet als mantelzorg. Ze zien het eerder als vanzelfsprekend. Mantelzorgers vinden het daardoor soms lastig om aan te geven dat ze het zwaar hebben en even op adem willen komen. Daardoor is de beschikbare ondersteuning soms onbekend.

We willen meer mantelzorgers, waaronder jonge mantelzorgers, in beeld krijgen en tijdig ondersteunen.

Daarom blijven we inzetten op meer bekendheid van de term mantelzorg en de bekendheid van het ondersteuningsaanbod.

Daarnaast worden bij het geven van mantelzorg problemen in werk of thuissituatie ervaren. We willen kijken wat we hierin moeten doen om drempels weg te nemen.

Mantelzorg kan (te) zwaar worden. We kijken hoe we mantelzorgers kunnen ontlasten door het geven van ondersteuning of respijtzorg. Respijtzorg en een goede samenwerking tussen informele en formele zorg moeten ervoor zorgen dat de mantelzorgers kunnen blijven zorgen. Zo kan overbelasting worden voorkomen. We blijven ondersteuning bieden aan mantelzorgers en geven ze waardering en erkenning. Dit begint al bij de eerste melding en het keukentafelgesprek.

Werkgevers hebben een rol als het gaat om overbelasting van de mantelzorgers. Deze worden actief betrokken bij het voorkomen van overbelasting bij mantelzorgers. In Twenterand is er gelegenheid voor mantelzorgwoningen of de mogelijkheid tot inwoning als er sprake is van mantelzorg.

Opgave 3: Het aanbod van activiteiten in de kernen in stand houden met vrijwilligers

Waarom is het een opgave?

Het huidige vrijwilligersbestand is aan het veranderen. Onder de vrijwilligers is een hoge mate van vergrijzing. Daarnaast hebben vrijwilligers andere verplichtingen, zoals zorg voor kinderen en ouders. Ook de hogere arbeidsparticipatie van bepaalde groepen zorgt ervoor dat we aandacht moeten hebben voor nieuwe aanwas van vrijwilligers. Een belangrijke verandering is dat vrijwilligers liever kortdurend, incidenteel en zelf in te plannen vrijwilligerswerk doen. Ze willen flexibel hun tijd indelen en niet het gevoel hebben dat ze gebonden zijn of verplichtingen hebben. Voor deze groep moet vrijwilligerswerk een aantrekkelijke keuzemogelijkheid zijn die ze wat oplevert. De huidige vrijwilliger heeft minder tijd voor vrijwilligerswerk en er is de kans dat ze geen vrijwilligerswerk meer gaan doen. Zodoende worden er minder vrijwilligersvacatures gevuld.

Daartegenover staat een nieuwe generatie actieve jonge ouderen die mogelijk geïnteresseerd zijn in vrijwilligerswerk. Vaak weten ze alleen niet goed hoe ze aan meer informatie of aan vrijwilligerswerk kunnen komen.

Wat gaan we doen?

We willen vrijwilligerswerk aantrekkelijk maken voor verschillende nieuwe doelgroepen, waardoor het vrijwilligersbestand wordt vergroot. Dit kan door klussen korter te maken en vaker incidenteel vrijwilligerswerk mogelijk te maken. Ook moet vrijwilligerswerk passend zijn bij de interesses en talenten van inwoners. Zo willen we vraag en aanbod van vrijwilligerswerk met elkaar in evenwicht brengen.

We moeten een nieuwe focus bepalen. De nadruk komt te liggen op het werven van nieuwe vrijwilligers en het ondersteunen van organisaties en verenigingen bij het werven en behouden van vrijwilligers. Overwegingen over een maatschappelijke diensttijd voor jongeren nemen we hierin mee. We onderzoeken of we kunnen helpen met het in beeld brengen en ontwikkelen van competenties van uitkeringsgerechtigden.

Zo bouwen ze een competentieprofiel op wat helpt bij sollicitaties naar betaald werk. Wanneer betaald werk niet meer mogelijk is, kan vrijwilligerswerk een middel zijn om toch mee te doen in de maatschappij. Zo werkt het eenzaamheid tegen, versterkt het sociaal netwerk en wordt de tegenprestatie op een zinvolle manier ingevuld.

Opgave 4: Welzijn wordt ingezet als middel om de eigen kracht te versterken

Waarom is het een opgave?

De zelfredzaamheid en eigen regie van inwoners is erg belangrijk. Inwoners zijn verantwoordelijk voor hun eigen omgeving en iedereen doet mee aan de samenleving of draagt op een andere manier een steentje bij. De meeste inwoners organiseren deelname aan de samenleving zelf en hebben regie. De focus ligt op het versterken en benutten van het vermogen van inwoners om te doen wat nodig is in het dagelijks leven, zonder dat hierbij ondersteuning van anderen of voorzieningen nodig zijn. Er wordt een groter beroep gedaan op wat iemand zelf kan, of wat de omgeving kan bijdragen. De inwoners die het op eigen kracht niet lukt en die niet kunnen bouwen op hun sociale netwerk ondersteunen we. Inwoners weten zelf het beste wat ze kunnen en willen. Als daar ondersteuning bij nodig is, dan moet deze er zijn.

Wat gaan we doen?

We willen de eigen kracht van inwoners stimuleren. De inwoner is verantwoordelijk en heeft regie. Wanneer dit niet kan of lukt wordt welzijnswerk² ingezet, op basis van vragen en behoeften van inwoners. We ondersteunen bij problemen in plaats van ze over te nemen en richten zoveel mogelijk op zelfregie. Met de inzet van welzijnswerk willen we de sociale samenhang vergroten. Welzijnswerk moet over de volle breedte samenwerken. Het welzijnswerk moet op zoek naar de kracht in de samenleving door middel van het verbinden van verschillende partijen.

Welzijnswerk is de eerste stap wanneer er ondersteuning nodig is. Het aanbod binnen welzijnswerk stemmen we af op de inwoners. Ook zoeken we naar plekken voor ontmoeting die voor iedereen toegankelijk zijn, zodat inwoners meer met elkaar in contact kunnen komen.

We zien dat er verbinding moet zijn tussen verschillende terreinen om de inwoner zoveel mogelijk eigen kracht en regie te geven. Geïnvesteed wordt in verbindingen tussen welzijn, werkgelegenheid, sport, opvoeden, leefbaarheid (gastheerschap), integratie, zorg, gezondheid, cultuur en wonen.

We willen initiatieven van inwoners die gericht zijn op welzijn stimuleren en faciliteren. Een voorbeeld hiervan is activiteiten in de wijk. Dit alles zo regelarm mogelijk faciliteren. Inwoners met een initiatief ondersteunen en begeleiden we. Deze ontwikkeling moet de komende jaren uitgewerkt worden. Daarbij haken we aan op de doorontwikkeling van het gastheerschap binnen de kernen. Hetzelfde geldt voor het 'Right to Challenge (RTC), waarbij het gaat om wettelijke taken die inwoners anders, beter of goedkoper willen uitvoeren.

² Welzijn: alle vrij toegankelijke voorzieningen die bijdragen aan het welbevinden van de inwoners.

Thema 'Economisch vitale inwoners'

Thema 'Economisch vitale inwoners'

Definitie 'Economisch vitale inwoners'

Werk is meer dan een inkomen om in levensonderhoud te voorzien. Werk geeft een bepaalde eigenwaarde of erkenning aan het leven. Daarbij zorgt werk voor zingeving en geeft het mensen het gevoel dat ze een bijdrage aan de maatschappij leveren. Doorgroeimogelijkheden of opleidingsmogelijkheden binnen het werk geven mogelijkheid om je verder te ontwikkelen. Ook zorgt werk voor een netwerk van sociale contacten. Een (betaalde) baan is daarom voor veel mensen een belangrijke meerwaarde in het leven.

We zoeken al geruime tijd verbinding tussen ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Het doel hiervan is om een bijdrage te leveren aan het economisch klimaat en goede werkgelegenheid dichtbij huis waar iedereen van profiteert³.

Bij het thema 'economisch vitale inwoners' hebben we aandacht voor de volgende opgaven:

1. Passend werk hebben en houden en zelfredzaam zijn.
2. Een inclusieve arbeidsmarkt.
3. Versterken van het platteland.

Opgave 1: Passend werk hebben en houden en zelfredzaam zijn

Waarom is het een opgave?

Veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie komen nog steeds moeilijk of niet aan de slag⁴. In Twenterand is de werkgelegenheid de afgelopen jaren toegenomen. Het aantal banen is gestegen met 14,6% en het aantal bedrijfsvestigingen met 60,9%⁵. De groei zit met name in de handel, zorg en advies/onderzoek. Daarbij is de werkloosheid afgenomen tot 4% in Twenterand. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen, maar niet sterk genoeg om kansen aan iedereen te bieden. Er zijn nog (te) veel inwoners met een kwetsbare arbeidsmarktpositie. Voor hen willen we ondersteuning bieden om aan werk te komen. Als betaald werk voor langere tijd niet mogelijk is, kijken we op welke manier iemand actief kan blijven. Ook de aansluiting met onderwijs is noodzakelijk. Het doel is dat iedereen mee kan blijven doen en zich actief inzet voor de samenleving.

³ Twenterands Economisch Stimuleringsplan

⁴ Nota Arbeidsvoorwaardenbeleid 2018

⁵ LISA 2017 werkgelegenheidsregister

Wat gaan we doen?

Bij elkaar brengen van vraag en aanbod door initiatieven vanuit bedrijven en partners te faciliteren en promoten.

Meer werkgevers staan open voor werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. We willen daarom een vernieuwde samenwerking met het (lokale) bedrijfsleven, aangevuld met andere partners zoals het onderwijs en de sociale werkvoorziening. Dit betekent dat we op een andere manier gaan samenwerken. Dit moet leiden tot meer kansen voor werkzoekenden en een hoger participatieniveau. De aansluiting tussen de vraag van ondernemers en het aanbod van werkzoekenden is hierin een uitdaging. Ook willen we aandacht schenken aan de doorstroom tussen bedrijven, waardoor werknemers niet (weer) op straat staan. We gaan uit van competenties en draagkracht van werkzoekenden. De kern van de samenwerking is flexibel, proactief en wendbaar zijn. We moeten durven experimenteren. De blik naar buiten gericht, maar wel verbonden in een netwerk.

Stimuleren van financiële zelfredzaamheid bij jongeren

De maatschappij vraagt om financiële zelfredzaamheid en het maken van financiële beslissingen. Denk hierbij aan het kopen van een huis, sparen voor een studie en het kiezen van een zorgverzekering. Het maken van een verkeerde keuze kan grote gevolgen hebben.

We willen daarom verantwoord financieel gedrag bevorderen. Komende jaren richten we ons op preventie en nieuwe verbindingen. Een van deze verbindingen is het stimuleren van financiële zelfredzaamheid door middel van een bijbaan. Financiële zelfredzaamheid kan worden gestimuleerd door al op jonge leeftijd een bijbaantje te hebben. Op deze manier leren jongeren al in een vroeg stadium hoe ze werk kunnen vinden (en behouden) en hoe ze moeten omgaan met geld.

Betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt

De aansluiting onderwijs- en arbeidsmarkt is in eerst instantie een zaak van scholen en bedrijven. Toch is een samenwerking tussen alle partijen zeer wenselijk om de opgave van passend werk vorm te geven. Elke partij heeft hierin zijn eigen wensen, belangen en verantwoordelijkheid. We willen jongeren helpen met een optimale schoolloopbaan en een succesvolle start op de arbeidsmarkt. Daarbij willen we voortijdig schoolverlaten voorkomen door samen met de betrokken partijen intensief in te zetten op het voorkomen of verminderen van schoolverzuim en uitvoering te geven aan het convenant 'De Twentse belofte'. Met de belofte creëren we een regionaal vangnet voor kwetsbare jongeren van het praktijkonderwijs en VSO-scholen.

Komende periode willen we meer verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt op regionaal, subregionaal en lokaal niveau. Regionaal gebruiken we de arbeidsmarktregio voor overleg en afstemming. Via dit platform kunnen we afspraken maken met partijen om onderwijs (aanbod) en arbeidsmarkt (vraag) regionaal beter te laten aansluiten. Subregionaal zetten we het Werkplein Twente in om informatie te leveren over onder andere de arbeidsmarkt, werkzoekenden, kansrijke en kansarme sectoren en nieuwe ontwikkelingen op regionaal niveau. Lokaal vervullen we een verbindende rol als het gaat de inzet van scholen en bedrijven voor de loopbaanoriëntatie en beroepskeuze van jongeren. Zo bieden we ze het juiste werkperspectief.

Stimuleren van ondernemerschap

Ondernemerschap is een manier om uit de bijstand te komen. Ondernemen naar vermogen is bij uitstek geschikt voor inwoners met beperkte re-integratie mogelijkheden waarbij een baan in loondienst om uiteenlopende redenen niet voor de hand ligt. Parttime ondernemerschap in de bijstand via de Besluit bijstandverlening zelfstandigen-regeling (BBZ-regeling) is een kans voor inwoners om uitkeringsafhankelijk te worden. De Regionale Organisatie Zelfstandigen (ROZ), maar ook andere partijen, bieden inwoners ondersteuning bij het opzetten, runnen of uitbouwen van een kleine onderneming binnen de uitkering. Een zinvolle betekenis geven aan het bestaan en terugverdienen van een deel van de uitkering zijn positieve aspecten van deze aanpak. Komende periode gaan we onderzoeken of ondernemen naar vermogen nog meer gestimuleerd kan worden.

Werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt en werknemers versterken in competenties. Werkgevers kunnen vacatures momenteel moeilijk vullen, wat vraagt om een andere aanpak. Veel werkzoekenden worden niet gezien in hun kwaliteiten op basis van hun cv. Dit terwijl de competenties die ze bezitten goed inzetbaar zijn. Daarom willen we vraag en aanbod anders bij elkaar brengen, op basis van competenties. We vragen flexibiliteit van zowel ondernemer als werkzoekende. Op basis van experimentele vormen geven we ondernemers daar een rol in.

Doorontwikkeling Werkplein Twente

We willen voorkomen dat werkgevers met iedere gemeente en het UWV apart afspraken moeten maken over de ondersteuning van werknemers met een beperking. In het Werkplein Twente werken gemeenten, UWV en sociale werkvoorzieningsbedrijven samen op het gebied van werkgeversdienstverlening en de regionale arbeidsmarkt. Te denken valt aan het ontwikkelen van regionale instrumenten die worden ingezet bij het aan het werk helpen van werkzoekenden.

We leggen verbinding tussen de werkzoekendendienstverlening en de werkgeversdienstverlening en brengen daarmee vraag en aanbod dicht bij elkaar. We bereiden werkzoekenden voor op werk in sectoren en branches waar de vraag naar personeel groot is. Het reëel managen van verwachtingen met betrekking tot baankansen voor werkzoekenden moet onderwerp van gesprek zijn met werkzoekenden.

Opgave 2: Een inclusieve arbeidsmarkt

Waarom is het een opgave?

In Twenterand willen we een inclusieve arbeidsmarkt realiseren. Hierin wordt iedereen met arbeidsvermogen in staat gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt. Om dit te realiseren moeten organisaties en ondernemers inclusief gaan denken en inwoners zoveel mogelijk in staat stellen om een bijdrage te leveren. Dit ook als het gaat om duurzame plekken voor mensen met een arbeidsbeperking of (grote) afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor is draagvlak en creativiteit nodig.

Inwoners met een arbeidsbeperking moeten meer kansen krijgen en vaker bij een reguliere werkgever aan de slag gaan om een inclusieve arbeidsmarkt te krijgen. Werkgevers hebben in het sociaal akkoord afgesproken om dit komende jaren te realiseren. We noemen dit de garantiebannen. De personen die hiervoor in aanmerking komen zijn opgenomen in het doelgroepenregister. De marktsector heeft dit tot en met 2016 gerealiseerd, de overheidssector niet.

De erkenning vanuit de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO) geeft aan dat een organisatie meer dan gemiddeld bijdraagt aan de werkgelegenheid van kwetsbare groepen op een kwalitatief goede manier. De definitieve bijdrage van de gemeente Twenterand komt uit op 8,5%

³ Twenterands Economisch Stimuleringsplan

⁴ Nota Arbeidsvoorwaardenbeleid 2018

⁵ LISA 2017 werkgelegenheidsregister

Wat gaan we doen?

We willen inzetten op het meer laten aansluiten van de doelen die bedrijven en de gemeente hebben. Deze doelen richten zich op het stimuleren van de economie en het bevorderen van (arbeids-)participatie (in het van bijzonder ouderen en statushouders), duurzaamheid en leefbaarheid. Dit is alleen mogelijk wanneer de gemeente en het bedrijfsleven elkaar goed genoeg kennen en op de juiste manier weten in te haken met initiatieven en activiteiten.

We werken hierin samen met andere organisaties zoals de sociale werkvoorzieningsbedrijven omsociaal ondernemen te bevorderen, goede social return (SROI) afspraken te maken, advisering op het gebied van de banenafpraak, functiecreatie etc. De gemeente voert hierbij regie en stimuleert en faciliteert hiertoe de kracht van de Twenterandse ondernemers en beschouwt deze als partners waarmee samen de opgaven worden aangepakt. Om het sociaal ondernemen te meten, zetten we in op de Prestatieladder Socialer Ondernemen (PSO).

De PSO-Prestatieladder meet in welke mate organisaties aantoonbaar werkgelegenheid bieden ten opzichte van het totale personeelsbestand en of dit op een kwalitatief goede wijze gebeurt. We werken samen met ondernemers en organisaties aan creatieve oplossingen voor de opgave van een inclusieve arbeidsmarkt.

We gaan meer samenwerken in netwerken en sluiten strategische allianties met partijen die eveneens maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen. Onderdeel hiervan is het versterken van Maatschappelijke Ondernemen (MO) SOWECO. Hierin zoeken we naar een verlaging van de uitkeringslast en een efficiëntie voordeel door samenwerking.

Opgave 3: Versterken van het platteland

Waarom is het een opgave?

De agrarische sector staat onder druk. Boerenbedrijven hebben onder andere te maken met afnemende prijzen, concurrentie uit het buitenland en strenge wet- en regelgeving. Hierdoor is innovatie erg belangrijk. Doordat de sector onder druk staat en bedrijfsopvolging soms ontbreekt zijn er best veel boerengezinnen die het moeilijk hebben. Veel boeren zoeken naar nevenactiviteiten en neveninkomsten om meer financiële armslag te krijgen. De samenleving van het platteland verandert sterk. De groep niet landbouw gebonden inwoners neemt toe. Ze maken op een andere manier gebruik van het gebied en leven. Ondanks de ontwikkelingen en het ontstaan van extra werkgelegenheid is er soms sprake van verborgen leed (bijvoorbeeld eenzaamheid) en stille armoede.

Wat gaan we doen?

Om meer zicht te krijgen op het platteland is het ontwikkelprogramma platteland dit jaar gestart. Hierin komt naar voren dat aandacht voor persoonlijke omstandigheden belangrijk is en regelgeving verminderd moet worden. Ook het ontwikkelen van een instrumentenkoffer met daarin een overzicht van ondersteuningsmogelijkheden is nodig. De informatie is dan makkelijk te vinden en er wordt ondersteuning gegeven vanuit een onafhankelijk persoon, een soort erfcoach. Voorbeelden hiervan zijn rood voor rood, het starten van 'nieuwe' bedrijvigheid en minimaregelingen.

Vanuit het sociaal domein brengen we de sociale component in. Het ROZ denkt mee met de ontwikkeling van de instrumentenkoffier. Ook wordt gekeken naar ondersteuning van de ouder wordende plattelandsbewoner met bijvoorbeeld mogelijkheden voor inwoning en mantelzorg.

Continu zoeken we de verbinding, fysiek - sociaal. Uitgangspunt hierbij is hoe we de fysieke opgave kunnen benutten voor sociale winst.

Thema 'Iedereen doet mee'

Thema 'Iedereen doet mee'

Definitie 'Iedereen doet mee'

In Twenterand willen we dat iedereen mee kan doen in de samenleving. De meeste inwoners hebben een sociaal netwerk en zorgen voor hun eigen levensonderhoud. Maar niet voor iedereen is werken en/ of meedoen aan de samenleving vanzelfsprekend. Dit omdat ze te maken hebben met belemmeringen als gevolg van een fysieke of verstandelijke beperking, psychische problematiek of schulden. Of omdat ze als nieuwkomer pas in Nederland zijn en zich de taal en gebruiken nog eigen moeten maken.

Mocht dit niet op eigen kracht kunnen dan werken we eraan om de belemmeringen voor onze inwoners weg te nemen. Meedoen in de samenleving is immers voor iedereen belangrijk. Het betekent toegang tot middelen en ondersteuning om jezelf te kunnen redden, een sociaal leven en ruimte voor ontspanning hebben en er zijn voor je naasten.

Binnen het thema 'Iedereen doet mee' hebben we aandacht voor de volgende opgaven:

1. Een zinvolle daginvulling.
2. Bieden van passende ondersteuning voor inwoners.
3. Inwoners zijn financieel zelfstandig.
4. Onderwijskansen vergroten.

Opgave 1: Een zinvolle daginvulling

Waarom is het een opgave?

Het hebben van werk of een zinvolle daginvulling is één van de belangrijkste dingen die meedoen in de samenleving mogelijk maakt. Het zorgt voor ritme en structuur in je leven en het geeft eigenwaarde. We willen dat elke inwoner van de gemeente Twenterand de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen in de samenleving.

Wat gaan we doen?

Begeleiding naar werk

We ondersteunen inwoners die niet zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien om zo snel mogelijk de weg richting (regulier) werk te vinden, al dan niet met inzet van instrumenten uit de Participatiewet. Voor de meest kwetsbaren uit de samenleving is er een opgave voor het vinden van passend werk. De uitwerking hiervan is reeds aan bod gekomen bij het thema 'economisch vitale inwoners'. Zolang een inwoner (nog) niet zelf in zijn of haar levensonderhoud kan voorzien ondersteunen we met een uitkering vanuit de participatiewet.

Wanneer werken bij een reguliere werkgever niet mogelijk is vanwege de hoge mate van begeleiding of aanpassing die nodig is kan beschut werk ingezet worden. Hiermee kunnen mensen toch werken naar vermogen. Komende jaren krijgen gemeenten meer mogelijkheden vanuit het rijk om beschutte werkplekken te realiseren. Wij willen deze voorziening aanbieden en hiervoor alle mogelijkheden aanwenden binnen de financiële kaders die er zijn.

Voor schoolverlaters van het speciaal (VSO), praktijk (PrO)- en entreeonderwijs is het vaak lastig om werk te vinden. We willen deze groep zo goed mogelijk begeleiden. De ervaring leert dat het van groot belang is om de jongeren zo vroeg mogelijk in beeld te hebben en gezamenlijk een toekomstperspectief te bepalen. Komende jaren willen we ons samen met (lokale) werkgevers inzetten om meer stage- en leerwerkplekken, waar mogelijk dichtbij huis, beschikbaar te stellen voor deze groep.

Ondersteuning bij daginvulling en mobiliteit

Komende jaren willen we meer ontmoetingsplaatsen laten ontstaan waar iedereen welkom is. Bijvoorbeeld om samen koffie te drinken of een sportieve activiteit uit te voeren. Dit alles zonder indicatie, vrij toegankelijk voor iedereen en in een zo normaal mogelijke setting. Mocht dit aanbod niet passend zijn vanwege lichamelijke en/ of geestelijke problematiek dan is een dagbesteding met indicatie mogelijk. Bij dagbesteding gaat het om zinvolle activiteiten, gericht op het behouden en ontwikkelen van vaardigheden op het gebied van recreatie, onderwijs, het maken van producten of het leveren van diensten.

Inwoners die niet zelf kunnen voorzien in hun vervoersbehoefte kunnen ondersteuning krijgen. Onderdeel in de Twentse visie op vervoer is het idee dat kleinschalige vervoersvoorzieningen in de nabije toekomst verder uitgewerkt worden en regionaal beter op elkaar aansluiten. Hierdoor kan in de toekomst misschien een deel van het geïndiceerde vervoer vervangen worden.

Opgave 2: Bieden van passende ondersteuning voor inwoners

Waarom is het een opgave?

De ambitie is dat inwoners in Twenterand een stevige basis hebben en (veer)krachtig, weerbaar en mobiel zijn. Voor hen die het (even) niet makkelijk hebben en het (tijdelijk) zelf niet redden stimuleren we ondersteuning van het sociale netwerk en de omgeving. Ook ondersteuning van organisaties (vrijwillig en professioneel) is beschikbaar, van licht tot zwaar en op allerlei leefgebieden. We bieden verschillende vormen van ondersteuning en uiteindelijk zelfs een vangnet. Hierin liggen kansen voor vernieuwing en slimme combinaties van zorg, welzijn, sport en cultuur. De mogelijkheden van de inwoners staan hierbij centraal en inwoners worden uitgedaagd om nieuwe persoonlijke doelen te stellen en te behalen.

Een kwetsbare groep zijn de jongeren tussen de 16 en 27 jaar die niet in staat zijn om zelfstandig en met steun van eigen netwerk volwassen en zelfredzaam te worden. Wanneer ze 18 jaar worden verandert vaak de omgeving én de wet- en regelgeving voor deze jongeren. De jeugdhulp stopt en er wordt verwacht dat jongeren het 'zelf' kunnen en dat ze verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven. De jongere belandt van een beschermende omgeving in een meer eisenstellende leefomgeving. De aansluiting tussen de verschillende stelsels klopt in theorie, maar de praktijk is anders.

Wat gaan we doen?

Ondersteuning voor jeugdige inwoners

Het is belangrijk om jongeren een stevige en stabiele basis mee te geven. Steeds meer jongeren lopen vast en zitten (psychisch) niet lekker in hun vel. In samenwerking met basis- en middelbaar onderwijs en andere relevante partners komt er gerichte aandacht voor deze groep. We willen hen tijdig ondersteunen. Dit werkt preventief waardoor mogelijk zwaardere problemen en zwaardere ondersteuning voorkomen wordt.

Er zijn altijd jeugdigen die het (tijdelijk) minder goed hebben en niet direct mee kunnen doen met leeftijdsgenoten. Zij hebben (korte of langere tijd) te maken met beperkingen of problemen in de opgroei- en opvoedsituatie. Hiervoor is jeugdhulp nodig, om de problemen op te lossen of te verminderen.

Wij zien een toename in de vraag naar jeugdhulp, met name voor complexe (gezins)problematiek. Hierdoor is een kostentoeename en financieel tekort ontstaan. We willen hier met een kritische blik naar kijken om een keerpunt te creëren. De inzet op preventie, vroegsignalering en tijdige doorgeleiding naar laagdrempelige ondersteuning staat hierin voorop. De inzet van de POH Jeugd-GGZ en het gezinswerk zijn hiervan voorbeelden.

In 2018 zijn we gestart met het intensiveren van de contacten met externe verwijzers als huisartsen en gecertificeerde instellingen. We willen samen denken in de inzet van ondersteuning vanuit breder perspectief (één gezin, één plan) en afspraken maken in de werkwijze rondom verwijzingen naar ondersteuning.

Hiermee verwachten we meer integrale, laagdrempelige en goedkopere ondersteuningsvormen in te zetten. Daarnaast blijven we onderzoeken of er alternatieven van geïndiceerde hulp in het voorveld te realiseren zijn. Momenteel wordt een groot beroep gedaan op jeugdhulpvoorzieningen als zorgboerderijen. We willen kijken of dit anders kan, deels ook buiten een zorgomgeving.

We blijven ons ook inzetten voor laagdrempelige toegang tot reguliere voorzieningen als sport- en cultuurverenigingen voor jongeren met een lichamelijke of psychische beperking. Hier wordt verbinding gezocht met de lokale (en regionale) sportvisie.

Overgang 18-/18+ verbeteren

In 2017 zijn we samen met een aantal partners gestart met de pilot 18-/18+. De meest voorkomende knelpunten die een jongere ervaart in de overgang van 18- naar 18+ zijn geïnventariseerd en hierbij zijn oplossingsrichtingen geformuleerd. Belangrijk is dat kwetsbare jongeren al ruim voor hun 18^e verjaardag voorbereid worden op zelfstandigheid, bijvoorbeeld door samen een toekomstplan op te stellen. Het resultaat is een nieuwe werkwijze die moet voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen. Deze nieuwe aanpak is veelbelovend en wordt in deze komende beleidsperiode geëvalueerd.

Ondersteuning voor volwassenen

Inwoners die moeite hebben met het voeren van regie over hun leven, het aanbrengen van structuur en invulling van de dag en het op peil houden van sociale contacten willen we ondersteuning bieden. We willen (nog) meer activiteiten en ondersteuning vrij toegankelijk en/of groepsgericht aanbieden. Als vangnet blijven individuele ondersteuning, ambulante ondersteuning en de inzet van maatwerkvoorzieningen bestaan. Ondersteuning bij laaggeletterdheid hoort hier ook bij. Binnen al deze vormen van ondersteuning wordt waar mogelijk gewerkt met vrijwilligers en zien we een meerwaarde in het benutten van ervaringsdeskundigen.

Onafhankelijke cliëntondersteuning

Inwoners die een hulpvraag hebben en passende ondersteuning zoeken kunnen gebruik maken van onafhankelijke cliëntondersteuning. Een onafhankelijk cliëntondersteuner staat de inwoners bij met informatie, advies en algemene ondersteuning. Dit draagt bij aan het versterken van de zelfredzaamheid, participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening. Uit cliëntervaringsonderzoeken blijkt dat de bekendheid van onafhankelijke cliëntondersteuning voor Wmo en Jeugd respectievelijk 26% en 20%⁶ is. We willen komende periode deze bekendheid vergroten, zodat inwoners nog beter geholpen worden bij het vinden van de juiste ondersteuning.

Opgave 3: Inwoners zijn financieel zelfstandig

Waarom is het een opgave?

Problemen die voortkomen uit armoede hebben een negatieve impact op het welbevinden en gedrag van mensen. Uit verschillende onderzoeken komt naar voren dat armoede leidt tot stress en negatieve gevoelens⁷. Mensen die leven in armoede zijn vaak in beslag genomen door dringende problemen: rondkomen aan het einde van de week of maand en het betalen van rekeningen en schulden. Uit gedragspsychologisch onderzoek blijkt dat mensen door geldgebrek een tunnelvisie krijgen. De focus op acute problemen beperkt het denken en handelen ten aanzien van de lange termijn⁸.

In Nederland groeien 378.000 kinderen en jongeren op in armoede. Ze maken zich zorgen over geld voor eten en schoolspullen, voelen stress bij hun ouders, zijn zelf gespannen en kunnen zich moeilijker concentreren. Hoewel de aanpak van armoede landelijk hoog op de agenda staat neemt de armoede niet af. Gemeenten ontvangen al een aantal jaar extra middelen voor armoedebestrijding onder kinderen.

Het resultaat hiervan in Twenterand is een intensivering van het minimabeleid met verschillende voorzieningen voor kinderen, waarmee een stevige basis is gelegd. Het percentage huishoudens in Twenterand met een laag inkomen ligt hoger dan gemiddeld in Twente. Professionals geven aan dat er forse problemen zijn in huishoudens met financiële krapte. Zo ligt er nog een grote opgave op het gebied van financiële zelfredzaamheid van onze inwoners.

⁶ Regionale monitor jeugdhulp Twente; 2017

⁷ WRR (2017), Weten is nog geen doen

⁸ Mullainathan & Shafir (2013), Schaarste. Hoe gebrek aan tijd en geld ons gedrag bepalen

Wat gaan we doen?

De basis van financiële ondersteuning in Twenterand is op orde. De weg er naartoe willen we eenvoudiger en overzichtelijker maken. Komende jaren richten we ons vooral op preventie en nieuwe verbindingen. Met experimenten willen we onderzoeken hoe we kunnen zorgen dat de toegang tot regelingen en andere ondersteuningsvormen eenvoudiger en adequater kan verlopen. Naast de gemeentelijke ondersteuningsvormen zijn er ook ondersteuningsvormen van vrijwilligers als Stichting Boot en Stichting Manna. De vrijwillige ondersteuning en de ondersteuning vanuit de gemeente willen we de komende jaren meer aan elkaar koppelen.

We hebben speciale aandacht voor kinderen en jongeren die opgroeien in armoede. Opgroeien in armoede heeft impact op alle levensgebieden van kinderen en jongeren. Gebrek aan financiële middelen zorgt dat ouders minder goed kunnen investeren in de kwaliteit van leven. Ook het stimuleren van de ontwikkeling van hun kinderen en jongeren blijft achter. Dit kan bijdragen aan verschillende ontwikkelingsproblemen op fysiek, emotioneel, cognitief of sociaal vlak.

Met een preventieve aanpak willen we jongeren beter voorbereiden op de financiële uitdagingen die ze tegen gaan komen. We zoeken naar nieuwe samenwerking met scholen, bedrijven en het verenigingsleven. Schuldhulpverlening is vormgegeven binnen het Meldpunt Schulden. We evalueren het effect van het meldpunt de afgelopen jaren. Daarnaast onderzoeken we kansen voor meer verbinding met andere partners op dit gebied en een nog meer outreachende aanpak.

Opgave 4: Onderwijskansen vergroten

Waarom is het een opgave?

Onderwijs brengt het beste in de mens naar boven, voorkomt en verkleint achterstanden en helpt talent zich optimaal te ontwikkelen. Goed onderwijs legt de basis voor een gezonde en succesvolle samenleving. Met voor- en vroegschoolse educatie (VVE) hebben we de regie over het realiseren van een dekkend voorschools aanbod voor alle jonge kinderen met een (taal)achterstand. Samen met schoolbesturen, de voorscholen / kinderopvang en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs zorgen we voor de afstemming tussen onderwijsondersteuning en de zorg voor kinderen en jongeren.

Wat gaan we doen?

Afgelopen jaren hebben we een stevige basis gelegd rondom voor- en vroegschoolse educatie (VVE-beleid). In de vier grote gemeentekernen is een brede school gerealiseerd (NB. De laatste in Vroomshoop wordt eind 2018 opgeleverd). Met de harmonisatie van de peuterspeelzalen en kinderopvangorganisaties is een kwaliteitsslag ingezet welke komende jaren verder vorm krijgt. De doorgaande lijn van voorschoolse voorziening naar schoolse voorziening wordt verbeterd.

De samenwerking tussen voorschoolse voorzieningen en scholen wordt geïntensiveerd en ouderbetrokkenheid wordt uitgewerkt. Meerdere onderzoeken tonen aan dat de betrokkenheid van ouders bij het leerproces van kinderen essentieel is voor de (taal)ontwikkeling van kinderen. We willen achterstanden en problemen bij kinderen vroegtijdig ontdekken. De aanpak van laaggeletterdheid (bij ouders) staat hierin ook centraal. Zo kunnen we ondersteuning bieden en hebben kinderen op vervolgonderwijs een betere start. Hiermee kunnen we voorkomen dat zwaardere problematiek ontstaat en dus zwaardere ondersteuning nodig is.

Passend onderwijs

Alle kinderen verdienen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs. Onderwijs moet leerlingen uitdagen, uitgaan van hun talenten en rekening houden met hun eventuele beperkingen. Kinderen gaan, als het kan, naar het regulier onderwijs. Zo worden ze zo goed mogelijk voorbereid op een vervolgonderwijs en op een plek in de samenleving. In de ontwikkeling van kinderen die ondersteuning nodig hebben is een goede samenwerking tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp een belangrijke voorwaarde. Dit betekent dat er een dekkend aanbod aan onderwijs en jeugdhulp moet zijn. Zo kunnen kinderen zoveel mogelijk in de reguliere omgeving onderwijs volgen en kunnen we preventief werken.

Aandachtspunten hierbij zijn onderwijs dichtbij organiseren, een doorgaande lijn binnen onderwijs creëren en aandacht hebben voor thuiszitters én vrijgestelden voor het onderwijs. Een zorgpunt is dat zowel gemeente als de regionale samenwerkingsverbanden te maken hebben met tekorten.

Zodra de samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg overgaat in een integrale praktische aanpak dan is het een onderwijs-zorgarrangement. Een leerling krijgt dan op school een combinatie van onderwijs en zorg. De ZorgAdviesTeams (ZAT) en het SchoolOndersteuningsTeam (SOT) zijn primair de overlegplaats waar passend onderwijs en jeugdhulp samen komen. De komende jaren wordt ingezet op het verder verbeteren van de inhoudelijke samenwerking met betrekking tot onderwijszorgarrangementen en vooral preventie. Daarnaast is er verbetering in samenwerking rond de werkwijze aansluiting passend onderwijs en gemeentelijke taken aan de orde.

Thema 'Thuis is het fijn en veilig'

Thema 'Thuis is het fijn en veilig'

Definitie 'Thuis is het fijn en veilig'

Over het algemeen willen mensen het liefst zo lang mogelijk thuis blijven wonen, in de vertrouwde eigen woon- en leefomgeving⁹. Dit geldt niet alleen voor ouderen, maar ook voor jeugdigen, chronisch zieken of mensen met een beperking. Dit betekent wel dat er soms ondersteuning nodig is om fijn en veilig thuis te kunnen blijven wonen. Voor mensen die het nodig hebben organiseren we dichtbij zorg en ondersteuning. In het uiterste geval wordt gekeken naar een andere geschikte woonplek, maar altijd 'zo thuis mogelijk'.

Binnen het thema 'thuis is het fijn en veilig' hebben we aandacht voor de volgende thema's:

1. Meer jeugdigen groeien thuis/ in een thuisomgeving op.
2. Nadelige gevolgen van echtscheidingen voorkomen en beperken.
3. Inwoners langer zelfstandig laten wonen.

Opgave 1: Meer jeugdigen groeien (zo) thuis (mogelijk) op

Waarom is het een opgave?

Een veilige en stabiele thuisomgeving is de basis van een gezonde ontwikkeling van jeugdigen. Vanuit dit oogpunt faciliteert de gemeente preventieve en laagdrempelige ondersteuning (thema 'iedereen doet mee'). In Twenterand zien we een kleine groep jeugdigen met forse en complexe problematiek in de thuissituatie. Dit heeft soms een dermate negatieve invloed op de ontwikkeling, dat zij (tijdelijk) niet meer thuis kunnen wonen.

Wat gaan we doen?

We willen jeugdigen zoveel mogelijk thuis of in een thuisomgeving laten opgroeien. Hiervoor investeren we in het veilig maken en versterken van de thuissituatie en het eigen netwerk van een gezin. Het kan gebeuren dat jeugdigen (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen. De inzet is om de jeugdigen wel 'zo thuis mogelijk' te laten opgroeien. Dat wil zeggen kleinschalig, gezinsgericht, perspectief biedend wonen en zo mogelijk binnen het eigen netwerk. Langdurig verblijf in een grote (gesloten) instelling moet tot het minimum beperkt worden, net als het aantal overplaatsingen van jeugdigen.

Binnen Twente (Samen14) wordt de komende jaren gewerkt aan het vergroten van de kwaliteit en kwantiteit van deze gezinsgerichte vormen van jeugdhulp. Dit gebeurt samen met zorgorganisaties en pleegouders. Verder wordt er vanuit het plan 'Doorontwikkeling Duurzame Gezinsvormen Twente' een regionaal expertisecentrum gerealiseerd. Dit moet resulteren in meer samenwerking tussen betrokkenen, meer maatwerkmogelijkheden en meer informatie uitwisseling. Zo kunnen we optimaal gebruik maken van elkaars kennis en mogelijkheden. Het creëert een ruimer bestand van plekken in duurzame gezinsvormen en een optimale matching. Ook zorgt het voor een betere ondersteuning van pleegouders en gezinshuisouders bij praktische belemmeringen.

Opgave 2: Nadelige gevolgen van echtscheidingen voorkomen en beperken

Waarom is het een opgave?

Echtscheidingen komen steeds vaker voor. In ongeveer 20% van de gevallen leidt een scheiding tot een zogenoemde vechtscheiding¹⁰. Vechtscheidingen kunnen ervoor zorgen dat partners en/of kinderen kortdurend of langdurig problemen ondervinden. Jeugdigen hebben moeite om mee te komen op school, ervaren emotionele stress, vertonen meer crimineel gedrag en krijgen vaker problemen in toekomstige relaties. Ook partners zelf kunnen ernstige emotionele, psychologische of financiële schade ondervinden. Het gezin is niet meer stabiel en veilig, waardoor begeleiding, zorg en mogelijk opvang voor gezinsleden nodig is.

Wat gaan we doen?

De nadelige gevolgen van echtscheidingen willen we voorkomen en beperken. In 2018 is een werkgroep van start gegaan die een plan met verbeterpunten en mogelijke interventies opstelt. Hierbij worden de mogelijkheden die er nu al zijn ook meegenomen. De uitvoering volgt vanaf 2019. De ambitie die hierbij betrokken wordt is het inrichten van een 'scheidingsloket'. Middels het 'scheidingsloket' kunnen partners, hun eventuele kinderen en de omgeving informatie, advies en begeleiding krijgen in de overgang naar de nieuwe situatie.

Opgave 3: Inwoners langer zelfstandig laten wonen

Waarom is het een opgave?

Inwoners blijven langer thuis wonen. Dit geldt voor ouderen, die voorheen naar verzorgingshuizen zouden gaan. Maar ook voor inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking of inwoners die (tijdelijk) psychisch kwetsbaar zijn. Inwoners willen graag zelfstandig in hun vertrouwde omgeving blijven wonen en het draagt bij aan de regie van inwoners.

Komende jaren is meer inzet nodig om inwoners langer zelfstandig thuis te laten wonen. Dit komt onder andere door de vergrijzing. De prognose is dat het aantal 65-plussers in Twenterand tot 2030 toeneemt met 35%¹¹. De behoefte aan ondersteuning wordt doorgaans groter als mensen ouder worden. Het gebruik van ondersteuning en daarmee de kosten nemen waarschijnlijk toe.

Daarnaast leven mensen langer en meer jaren in goede gezondheid, zonder lichamelijke beperkingen. Dit biedt vele mogelijkheden, bijvoorbeeld op het gebied van zelfmanagement of vrijwilligerswerk.

¹⁰ VNG (2016). Uit elkaar maar voor elkaar: maatschappelijke kosten en baten analyse van vechtscheidingen.

¹¹ ABF research (2015)

Net als elke andere gemeente krijgen we als Twenterand vanaf 2021 de taak om beschermd wonen te organiseren. Inwoners kunnen door psychische of psychosociale problemen (tijdelijk) de regie op hun eigen leven kwijt zijn. Ze kunnen dan zelf of met eventuele steun van anderen niet zelf zorgen voor een stabiele woonplek. Ook de eigen veiligheid en/ of de veiligheid van anderen kan niet altijd gewaarborgd worden. In dat geval is het mogelijk om ondersteuning te krijgen in de vorm van beschermd wonen.

Wat gaan we doen?

Inwoners bewust maken van levensloopbestendig wonen

We willen de ouder wordende Twenterander in een vroeg stadium, proactief wijzen op het voorbereiden op beperkingen die gepaard kunnen gaan met het ouder worden. Dit staat ook in de woonvisie van Twenterand beschreven¹².

Inwoners moeten tijdig nadenken over hun wooncarrière. Het aanpassen van een woning om deze levensloopbestendig te maken of een verhuizing zijn mogelijkheden om langer zelfstandig te blijven wonen. Er wordt al aandacht besteed aan het creëren van bewustwording bij het ouder worden met de pilot blijverslening. De komende jaren behoeft dit extra aandacht.

Technisch ondersteunende voorzieningen in huis geven de mogelijkheid tot langer thuis blijven wonen. Zo kunnen zorgverleners en mantelzorgers met behulp van sensoren op afstand contact houden en ingrijpen bij onveilige situaties¹³. Als partner van Vitaal Twente volgen we nieuwe technologische ontwikkelingen en projecten die vallen onder Vitaal Twente. We brengen nieuwe technologische mogelijkheden indien relevant en kansrijk bij inwoners en/ of zorgpartijen onder de aandacht.

Samenwerking met Menzis voor o.a. integrale ouderenzorg

Integrale oudereAnzorg willen we verder doorontwikkelen. Met zorgverzekeraar Menzis hebben we de gezamenlijke taak om onze inwoners passende en goede ondersteuning te voorzien. De ondersteuning moet betaalbaar zijn en in voldoende mate beschikbaar. Op regionaal niveau wordt met Menzis gewerkt aan ontschotting en doorstroom van de verschillende wetten. Deze samenwerking is niet alleen op het gebied van integrale ouderenzorg, maar ook op andere vlakken werkt de ontschotting door.

Op tactisch en uitvoerend niveau zijn er verbindingen die komende tijd verstevigd worden. Hierbij kan op uitvoerend niveau gedacht worden aan het casusoverleg 'hometeams'.

¹² Gemeente Twenterand (2015), Visie op wonen 2015 - 2025 Twenterand

¹³ VNG (2015), Overzicht trends en ontwikkelingen: een outside-in analyse van de belangrijkste bewegingen in het sociaal domein.

Diensten aan huis optimaliseren

Bij langer zelfstandig wonen horen ook diensten die dit mogelijk maken. Een voorbeeld hiervan is huishoudelijke ondersteuning. Voor de komende jaren willen we voor inwoners duidelijkheid en continuïteit op dit onderwerp. Dit doen we om verder te bouwen aan kwaliteit, monitoring en tevredenheid.

We willen dat de signaleringsfunctie van bijvoorbeeld huishoudelijk ondersteuners en wijkverpleegkundigen belangrijker wordt. Een huishoudelijk ondersteuner komt soms als enige zorgverlener bij inwoners achter de voordeur. Ze kunnen bijvoorbeeld eenzaamheid, geheugenproblematiek, financiële problemen of andere kwetsbaarheden signaleren. We willen de inwoner waar nodig zo vroeg mogelijk integraal ondersteunen, om mogelijk erger te voorkomen. Om de signaleringsfunctie beter te benutten versterken we de verbinding tussen het sociaal domein en het medisch domein.

Doorstroom en uitstroom beschermd wonen vergroten

Inwoners met behoefte aan beschermd wonen komen zo mogelijk meer (verspreid) in de kernen te wonen. In 2017 woonden in Twenterand 32 mensen in een beschermde woonomgeving. We geloven dat het wonen in de vertrouwde omgeving het herstel en de participatie van de kwetsbare inwoners bevordert. Komende jaren verwachten we meer zelfstandige woonvarianten voor kwetsbare inwoners. Per inwoner kijken we wat een passend arrangement aan ondersteuning is. Dit afgestemd op de behoefte van de inwoner, het zelfregulerend vermogen en de steunkracht van het sociale netwerk. Flexibele op- en afschaling van ondersteuning moet mogelijk zijn. Ook moet de ondersteuning zoveel mogelijk naar de inwoner toe in plaats van een verhuizing naar een instelling¹⁴.

We willen de instroom in een beschermde woonomgeving beperken. Dit doen we door te investeren in vroegsignalering, laagdrempelige voorzieningen en ambulante ondersteuningsvormen in de kernen, dichtbij de kwetsbare inwoners. De lokale toegang wordt hiervoor toegerust. Om doorstroom te bevorderen blijven we de afweging maken in welke mate bescherming nog nodig is en welke stappen naar zelfstandigheid kunnen worden gezet. Voor door- en uitstroom is het noodzakelijk dat er voldoende geschikte en betaalbare woningen beschikbaar zijn.

Tijdige signalering en ondersteuning personen met verward gedrag

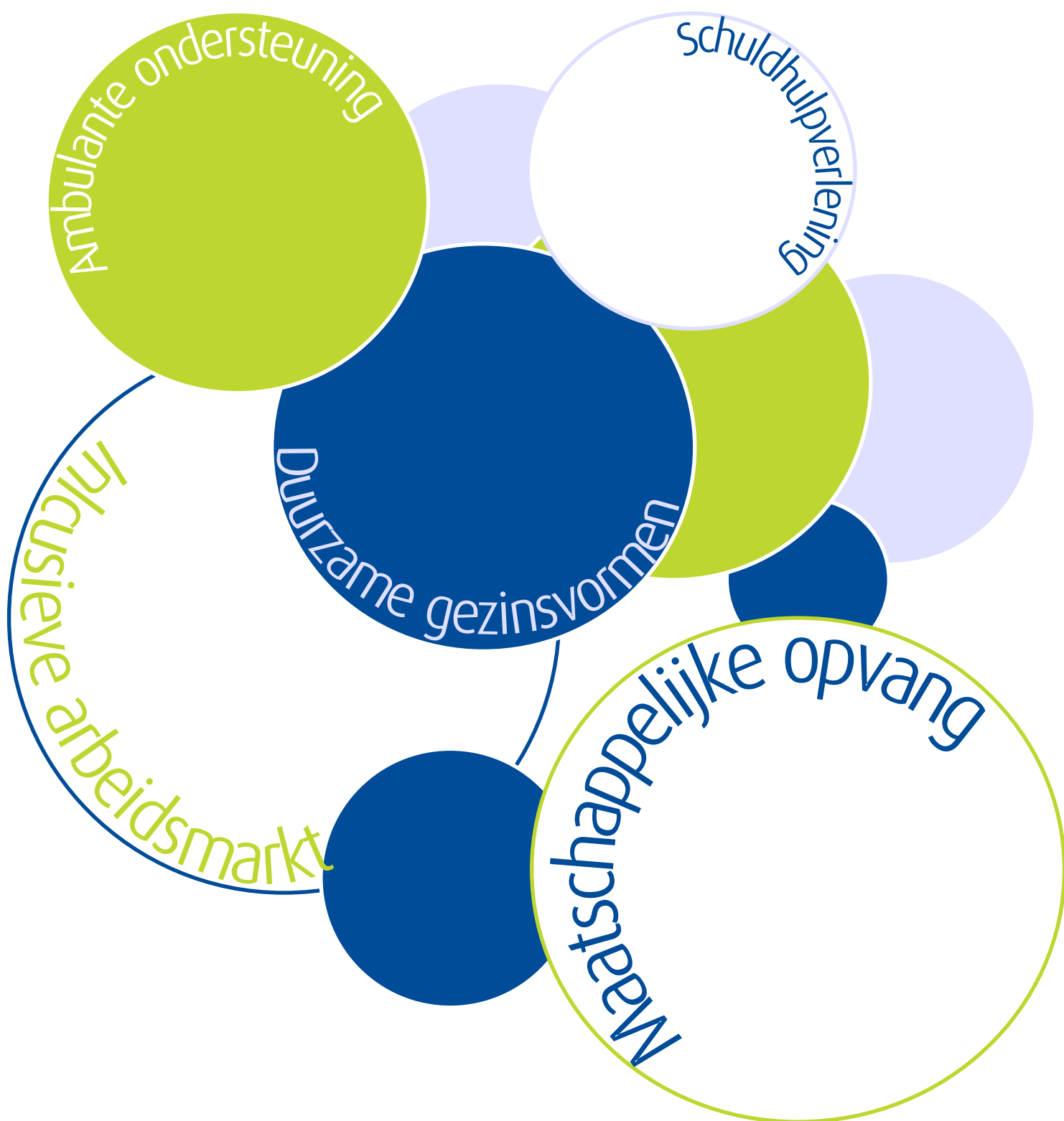
We kennen ook de kwetsbare groep inwoners 'personen met verward gedrag'. Deze groep staat vaak niet open voor ondersteuning, maar heeft dit wel nodig. Hierbij kan de situatie ontstaan dat ze problemen hebben, grip op hun leven verliezen en daardoor overlast veroorzaken of in het strafrechtelijk circuit belanden. In Twenterand zijn er 53 meldingen in 2017¹⁵ geweest van personen met verward gedrag. Per oktober 2018 hebben we een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning voor deze inwoners. Hier wordt, onder regie van de bestuurscommissie publieke gezondheid, in regionaal verband gewerkt, onder andere door het regelen van vervoer voor deze personen. Op lokaal niveau werken we aan een persoonsgerichte aanpak om problemen sneller te signaleren en vroegtijdig passende ondersteuning te bieden. Hiermee willen we leed en overlast voor iedereen tot een minimum beperken. De komende tijd moet dit worden geoptimaliseerd.

¹⁴ Advies Commissie Toekomst beschermd wonen (2015), van beschermd naar thuis.

¹⁵ Politie Nederland; 2013 - 2017

Bijlage 1

Afkortingen en begrippenlijst

Adviesraad sociaal domein:	Brengt gevraagd en ongevraagd advies uit aan de gemeente en denkt ook mee over de ontwikkeling van nieuw beleid.
Afstand tot de arbeidsmarkt:	Mensen die lastig aan werk kunnen komen, zoals mensen met een beperking, langdurig werklozen en mensen in de bijstand.
Algemene voorziening:	Aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, vrij toegankelijk is en dat is gericht op maatschappelijke ondersteuning.
Ambulante ondersteuning:	De hulpverlener biedt zijn of haar hulpverlening op locatie van de cliënt.
Arbeidsbeperking:	Iemand wordt door ziekte of een gebrek belemmerd bij het verkrijgen van een baan of het verrichten van arbeid.
Arbeidsmarkt coaches:	Onderzoekt samen met inwoner de kansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt.
Arbeidsmarkt positie:	Positie van individuen op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld ten aanzien van beloning, beroep, opleiding, mobiliteit of kwetsbaarheid.
Arbeidsvermogen:	Of iemand de mogelijkheid heeft om te werken. Dit kan ook werk zijn waarmee minder dan het minimumloon verdient wordt, omdat door ziekte of handicap men minder aankan dan andere werknemers. Of omdat men minder uren kan werken.
Banenaafspraak:	Het realiseren van meer banen voor mensen met een arbeidsbeperking.
Beschermde wonen:	Wonen in een accommodatie van een instelling met daarbij behorende toezicht en begeleiding, gericht op het bevorderen van zelfredzaamheid en participatie, het psychisch en psychosociaal functioneren, stabilisatie van een psychiatrisch ziektebeeld, het voorkomen van verwaarlozing of maatschappelijke overlast of het afwenden van gevaar voor de cliënt of anderen, bestemd voor personen met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.
Beschut werk:	Bedoeld voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking. Mensen die alleen kunnen werken in een 'beschutte' omgeving, onder aangepaste omstandigheden. Zij hebben meer begeleiding en aanpassing van hun werkplek nodig dan van een reguliere werkgever is te verwachten.
Besluit bijstandsverleningen zelfstandigen – regeling (BBZ):	Door het Bbz kunnen zelfstandigen tijdelijk een uitkering ontvangen tot ze weer in uw eigen levensbehoeften kunnen voorzien. Mensen kunnen in aanmerking komen voor het BBZ wanneer ze een gevestigde zelfstandige zijn die tijdelijk in financiële problemen verkeren of als ze een startende zelfstandige zijn.
Blijverslening:	De aanvrager beschikt na toekenning over de financiële middelen om, tegen een gunstige rente en voorwaarden, de woning levensloopbestendig te maken of aan te passen aan een zorgvraag.

Brede school:	Een samenwerkingsverband tussen verschillende sectoren waaronder één of meerdere scholen, die samen werken aan een brede leer- en leefomgeving in de vrije tijd en op school, met als doel maximale ontwikkelingskansen voor álle kinderen en jongeren.
Centrumgemeenten:	Een door het rijk aangewezen gemeente die een bepaalde functie/taken uitvoert voor omliggende gemeenten.
Collectieve voorzieningen:	Voorzieningen die door de overheid zijn geregeld en iedereen ten goede komen.
Convenant 'de Twentse belofte':	In 2016 hebben de 14 Twentse gemeenten en het Ministerie van OC&W een nieuw convenant opgesteld voor de periode 2017-2020. Het streven is het aantal voortijdig schoolverlaters verder te verlagen. Het nieuwe convenant is gekoppeld aan de totstandkoming van een regionaal plan voor de bestrijding van voortijdig schoolverlaten en het creëren van een regionaal vangnet voor kwetsbare jongeren te weten 'De Twentse belofte'.
Crisisplekken:	Opvang voor mensen in acute (psychosociale) nood.
Dagbesteding:	Zinvolle activiteiten, gericht op behoud en ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van recreatie, educatie, het maken van producten of het leveren van diensten.
Demografische ontwikkelingen:	Veranderingen in bijvoorbeeld geboorten, huwelijken, sterften en ziekten om een beeld te krijgen van de levensomstandigheden in een bepaalde samenleving.
Decentralisaties:	Het overdragen van meer verantwoordelijkheden en bevoegdheden naar lagere overheden.
Doelgroepenregister:	Een landelijk register, waarin alle mensen staan die vallen onder de banenafpraak.
Duurzame gezinsvormen:	Pleegzorg, gezinshuizen en eventuele andere vormen van gezinsgerichte jeugdhulp.
Echtscheiding:	Beëindiging van een relatie tussen twee samenlevende partners. Die relatie kan een huwelijk, geregistreerd partnerschap of samenwonen zijn.
Eenzaamheid:	Het gevoel alleen te zijn, geïsoleerd te zijn van 'de anderen'. Onderzoekers omschrijven eenzaamheid als het ervaren verschil tussen gewenste en aanwezige contacten.
E-health:	Het gebruik van technologie ter ondersteuning of verbetering van de gezondheid en de gezondheidszorg.
Entreeonderwijs:	Onderwijs dat te volgen is zonder vooropleiding. Bij een entreeopleiding leer je algemene vaardigheden.
Erfcoach:	Een coach die in gesprek gaat met iemand over de persoonlijke situatie en eventuele problemen, gericht op het platteland.

Gecertificeerde instellingen:	Rechtspersoon die in het bezit is van een certificaat of voorlopig certificaat als bedoeld in artikel 3.4 Jeugdwet en die een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclassering uitvoert.
Geïndiceerde zorg:	Professionele medische zorg en ondersteuning, waarvoor een indicatiebesluit is vereist.
Gezinshuis:	Een vorm van zorg voor jeugd die valt onder de Jeugdwet. Het is een kleinschalige woonvorm waar één of meerdere jeugdigen opgenomen worden in het eigen gezin van de gezinshuisouder(s).
Gezinswerk:	Begeleiding en ondersteuning voor gezinsleden bij problemen of bij de opvoeding van hun kinderen.
Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ):	Vakgebied van de gezondheidszorg, een toegepaste wetenschap die zich met de psychische gezondheid van mensen bezighoudt. Naast onderzoek en studie van deze gezondheid omvat het ook de toepassing van die kennis om de geestelijke gezondheid en kwaliteit van leven van de mens te bevorderen en/of herstellen. Ook streeft de ggz naar het voorkómen van psychische problemen.
Huishoudelijke ondersteuning:	Ondersteuning wanneer een inwoner door beperkingen of ziekte niet het eigen huishouden kan doen en geen hulp uit de omgeving krijgt.
Inclusieve arbeidsmarkt:	Iedereen met arbeidsvermogen moet in staat worden gesteld om mee te doen op de arbeidsmarkt en in de samenleving.
Inclusiviteit:	De insluiting in de samenleving van achtergestelde groepen op basis van gelijkwaardige rechten en plichten.
Individuele maatwerkvoorziening:	Een op behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van zorg en diensten ten behoeve van de zelfredzaamheid en participatie.
Integratie:	Integratie is de opname in een (groter) geheel. Het gaat daarbij voornamelijk om de opname van personen of bepaalde bevolkingsgroepen in de maatschappij.
Jeugd Geestelijke Gezondheidszorg (Jeugd-GGZ):	Instellingen voor geestelijke gezondheidszorg voor jeugd (jeugd-ggz) bieden hulp aan kinderen en jongeren met psychiatrische of psychosociale klachten, die zo ernstig zijn dat zij daardoor in hun ontwikkeling worden geschaad.
Jeugdgezondheidszorg:	De publieke gezondheidszorg, waarbij een landelijk preventief gezondheidszorgpakket actief wordt aangeboden aan alle jeugdigen tot 18 jaar.
Jeugdhulp:	Jeugdigen met matige of zwaardere problematiek krijgen bijvoorbeeld ambulante hulp, zorg in een medisch kinderdagverblijf, residentiële zorg, pleegzorg, etc.
Jeugdwet:	Overzicht van de taken en verantwoordelijkheden van met name de gemeente op het gebied van jeugdhulp en preventieve ondersteuning.

Jongereninlopen:	Voorziening voor jongeren welke men vrijelijk kan bezoeken, voor ontspanning, ontmoeting en waar men terecht kan bij de begeleiding met vragen die jongeren bezig houden (preventie).
Kernteam:	Gemeentelijke consulenten zitten met partners om tafel om op casusniveau samen te werken en de inwoner met een hulpvraag verder te helpen.
Laaggeletterdheid:	Moeite hebben met de vaardigheid lezen, schrijven en/of rekenen.
Levensloopbestendig wonen:	Het zodanig bouwen van woningen dat mensen er gedurende verschillende fasen van hun leven in kunnen (blijven) wonen.
Maatschappelijke diensttijd:	Periode waarin jongeren zich vrijwillig inzetten voor de samenleving.
Maatschappelijke opvang:	Onderdak en begeleiding voor personen die de thuissituatie hebben verlaten, al dan niet in verband met risico's voor hun veiligheid als gevolg van huiselijk geweld, en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.
Maatschappelijke onderneming:	Semi-publieke organisaties met een maatschappelijke doelstelling die op bedrijfsmatige wijze diensten aanbieden.
Mantelzorg:	Hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen, opvang, jeugdhulp, het opvoeden en opgroeien van jeugdigen en zorg en overige diensten als bedoeld in de Zorgverzekeringswet, die rechtstreeks voortvloeit uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.
Meldpunt schulden:	Punt in het gemeentehuis waar inwoners met schulden zich kunnen melden. Samen met de medewerker van het Meldpunt wordt gezocht naar oplossingen om de schuldenproblematiek aan te pakken.
Minimabeleid:	Beleid van de overheid dat is gericht op extra inkomensondersteuning van individuen/huishoudens met de laagste inkomens.
Minimaregeling:	Voor mensen met een minimum inkomen heeft de gemeente regelingen voor extra financiële ondersteuning.
Nadeelgemeente:	Gemeenten kunnen een financieel nadeel ondervinden van het verdeelmodel zoals gebruikt door de rijksoverheid. Dit leidt tot te weinig middelen om de taken goed uit te voeren.
Onafhankelijke cliëntondersteuning:	Biedt informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid, participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van ondersteuning, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.
Passend onderwijs:	Onderwijs en ondersteuning moet aansluiten op de behoeften van het kind.
Personen met verward gedrag:	Mensen die de grip op hun leven (dreigen te) verliezen, waardoor het risico aanwezig is dat zij zichzelf of anderen schade berokkenen.

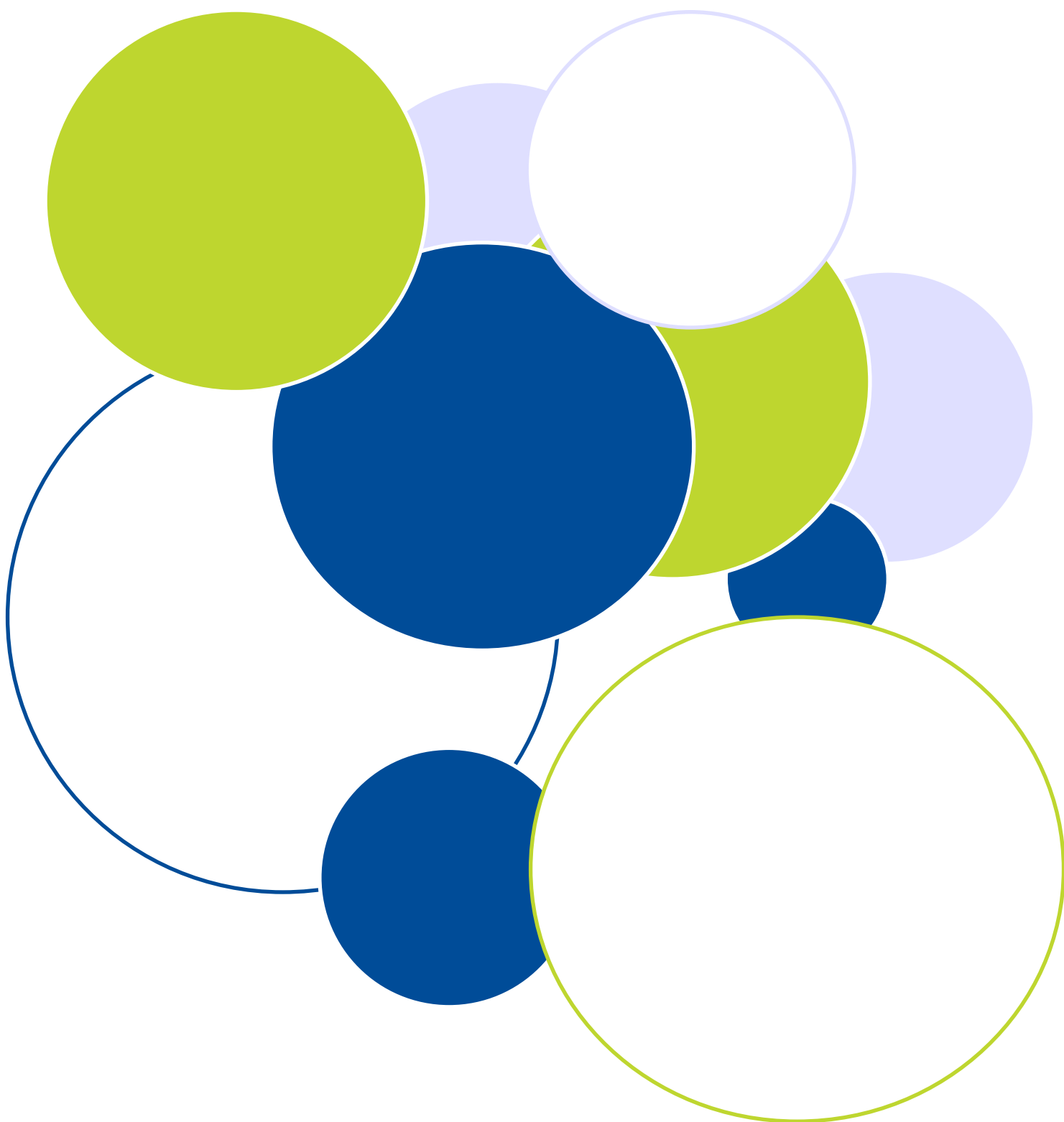
Pleeggezin/pleegzorg:	Stelsel waarbij kinderen niet door hun eigen biologische ouders, maar door vervangende ouders verzorgd en opgevoed worden.
Praktijkondersteuner Huisarts GGZ (POH-GGZ):	De praktijkondersteuner GGZ ondersteunt de huisarts in de behandeling van patiënten met psychische problemen.
Preventief/preventie:	Preventie is het geheel van doelbewuste initiatieven die anticiperen op risicofactoren (= handelen voordat het probleem ontstaat) en ageren wanneer eerste signalen zich ontwikkelen en de problematiek aan het ontstaan is.
Re-integratie:	In de Participatiewet is vastgelegd dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de re-integratie naar arbeid van personen die behoren tot de gemeentelijke doelgroep.
Regionale organisatie zelfstandigen (ROZ):	Het ROZ biedt advies, begeleiding, coaching en trainingen aan ondernemers, zzp'ers en starters. Ook beschikken ze over verschillende financiële arrangementen (Bbz) en gespecialiseerde schuldhulpverlening voor ondernemers.
Respijtzorg:	Biedt mantelzorgers de mogelijkheid hun zorgtaken tijdelijk aan een ander over te dragen en heeft tot doel mantelzorgers (tijdelijk) te ontlasten.
Right to challenge:	Een groep (georganiseerde) bewoners die taken van de gemeente kunnen overnemen als zij denken dat het anders, beter, slimmer en/of goedkoper kan.
Rood voor rood:	Een regeling in Twenterand waarbij het doel: het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied, door sloop van landschap ont sierende vrijgekomen (agrarische) bedrijfsgebouwen is.
Samen14:	Samenwerkingsverband van de 14 Twentse gemeenten op het gebied van ondersteuning en jeugdhulp.
Schuldhulpverlening:	Aangeboden hulp aan personen die schulden hebben die ze niet kunnen aflossen en niet weten hoe ze hun schuld moeten afbetalen.
Sexting:	Het verspreiden of delen van seksueel getinte foto's of video's van zichzelf via mobiele telefoons of andere media.
Sociaal akkoord:	In een sociaal akkoord worden afspraken gemaakt over de arbeidsmarkt en sociale zekerheid.
Sociaal domein:	Term gebruikt voor alle sectoren die te maken hebben met de sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.
Sociaal netwerk:	Personen uit de huiselijke kring of andere personen met wie de cliënt een sociale relatie onderhoudt.
Sociale cohesie:	Mate waarin burgers in de maatschappij verbondenheid ervaren en zich medeverantwoordelijk voelen voor het algemeen welzijn.

Sociale infrastructuur:	Het geheel van organisaties, diensten en voorzieningen dat tot doel heeft de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in steden, dorpen en wijken te bevorderen.
Sociale werkvoorzieningsbedrijven:	De sociale werkvoorziening is een overheidsvoorziening die mensen met een arbeidshandicap een passende werkplek in een zo regulier mogelijke, aan de arbeidshandicap aangepaste, werkomgeving biedt.
Sociaal Werkvoorzieningschap Centraal Overijssel (SOWECO):	SOWECO is namens de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden belast met de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening.
Social return on investment (SROI):	Social return of SROI bij aanbestedingen is bedoeld om personen met een afstand tot de arbeidsmarkt meer kansen te geven op werk of ontwikkelingsmogelijkheden. Overheden zoals gemeenten vragen bij overheidsopdrachten (inkopen en aanbestedingen) aan hun leveranciers om deze personen een (ontwikkel)kans te geven binnen hun organisatie zolang zij een overheidsopdracht van de gemeente uitvoeren.
Specialistische ondersteuning:	Ondersteuning van alle hulpverleners waarvoor je een verwijzing nodig hebt.
Uitvoeringsinstituut werknemers verzekeringen (UWV):	Het UWV zorgt voor uitvoering van de werknemersverzekeringen.
Vechtscheiding:	Een echtscheiding waarbij conflicten ontstaan bij het verdelen van de gezamenlijke boedel en/of het regelen van de zorg, opvoeding en omgang met hun kinderen
Vergrijzing:	Vergrijzing is een term voor het steeds ouder worden van een bevolking. Het gaat om het aandeel ouderen in de bevolking dat stijgt, waardoor ook de gemiddelde leeftijd in dat land stijgt.
Vitaal Twente:	Vitaal Twente heeft ten doel via samenwerking initiatieven te ontplooiën om daarmee haar missie 'Twente, de vitaalste regio van Nederland' te realiseren.
Voor- en vroegschoolse educatie (VVE):	Een programma dat erop gericht is om onderwijs- of ontwikkelingsachterstand bij jonge kinderen van circa 2 tot 6 jaar te verminderen.
Voorliggend veld:	Met voorliggend veld worden de algemeen toegankelijke professionele ondersteuning en de algemeen toegankelijke informele ondersteuning bedoeld.
Voortijdig schoolverlaten:	Iedere jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat wordt aangemerkt als een voortijdig schoolverlater. Ook leerlingen tot 23 jaar die langer dan een maand zonder reden van school wegblijven, worden aangemerkt als voortijdig schoolverlater.
Vroegsignalering:	Tijdig signaleren en onderkennen van problemen om zo in een vroeg stadium te kunnen ingrijpen.

Vroegsignalering:	Tijdig signaleren en onderkennen van problemen om zo in een vroeg stadium te kunnen ingrijpen.
Welzijnswerk:	Voorzieningen die het welzijn van mensen bevorderen en uitgevoerd worden op lokaal niveau.
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo):	De Wet maatschappelijke ondersteuning is een wet in het kader van hulp en ondersteuning. De wet wordt uitgevoerd door gemeenten in Nederland en heeft als doel om burgers zo goed mogelijk in staat te stellen om deel te nemen aan de samenleving.
Werkgeversdienstverlening:	Het ondersteunen van werkgevers om werkzoekenden aan een baan te helpen en zo de in de personeelsbehoeften van bedrijven te voorzien.
Zelfmanagement:	Een eigen koers kiezen en weten te realiseren in en buiten de organisatie, rekening houdend met de eigen sterke en zwakke kanten, interesses, waarden en ambities.
Zelfredzaamheid:	In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.
Zelfregie:	Vermogen van een persoon om zelf te bepalen op welke wijze hij het eigen leven inricht (wonen, werken, sociale contacten) en hoe de zorg en/of begeleiding bij eventuele ziekte daarbij wordt ingevuld.

Bijlage 2

Kerncijfers sociaal domein

Twenterand

Kerncijfers sociaal domein

Bevolkingsopbouw

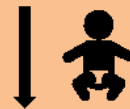
Aantal inwoners
33.903 (2018)

0 tot 25 jaar 31,3%
25 tot 65 jaar 50,5%
65 jaar en ouder 18,2%

Opleidingsniveau
40% laag (bo, mavo, lbo)
42% midden (havo, vwo)
19% hoog (hbo, wo)

Ontgroening
-17% jongeren
tot 15 jr

2030

Vergrijzing
+ 35% 65-plussers

Omkijken naar elkaar

Mantelzorg

16% volwassenen geeft mantelzorg
50% geregistreerde mantelzorgers krijgt
ondersteuning

Vrijwilligerswerk
38% volwassenen
16% ouderen

Eenzaamheid

29% jongvolwassenen (19-35 jr)
voelt zich eenzaam
34% volwassenen voelt zich matig,
ernstig of zeer ernstig eenzaam
41% ouderen voelt zich matig,
ernstig of zeer ernstig eenzaam

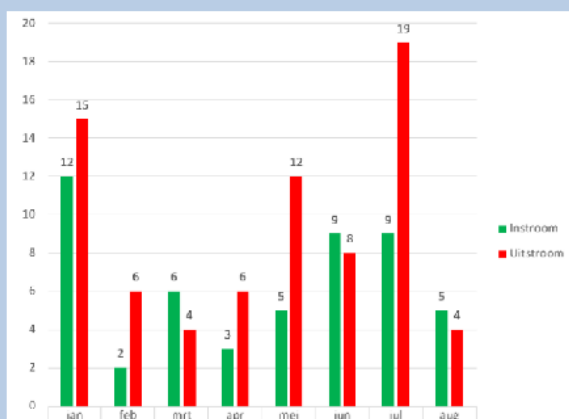

Economisch vitale inwoners

Werkloosheid 5,3%
(Nederland 6,0%)
+ 14,6% aantal banen

In- en uitstroom aantal uitkeringen

Huishoudens met
bijstandsuitkering 4,1%
(Nederland 5,7%)

Er worden 500 participatiewet
uitkeringen verstrekt aan
593 personen (aug 2018)

Iedereen doet mee

11,2% kinderen leeft in
gezin met inkomen onder
130% sociaal minimum

8-11% laaggeletterd

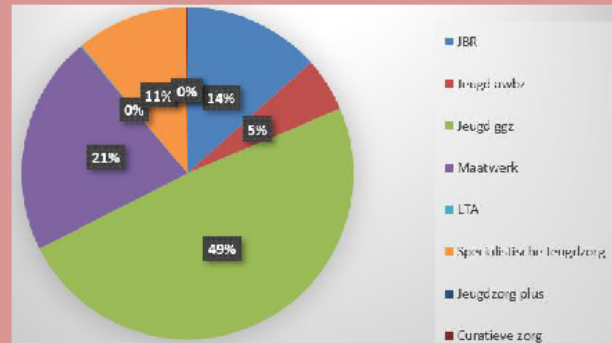

17% achterstandsl leerlingen
(12% Nederland)

26% Wmo cliënten en
20% Jeugdhulp cliënten is
bekend met cliëntondersteuning

Jeugdigen per vorm jeugdhulp in % (sept 2018)

*Onder 'maatwerk' vallen de vormen dagbesteding, begeleiding en kortdurend verblijf.

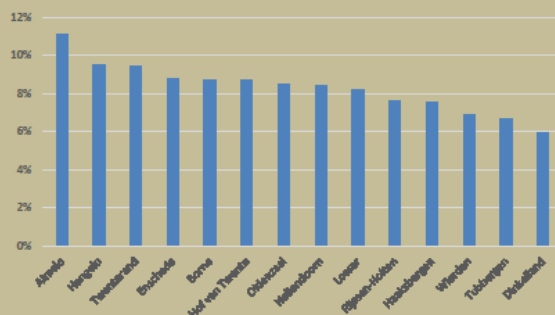
Thuis is het fijn en veilig

In Twenterand is er een relatief hoog percentage
jeugdigen met een voogdijmaatregel. Oorzaak:
relatief veel gezinshuizen en pleeggezinnen.

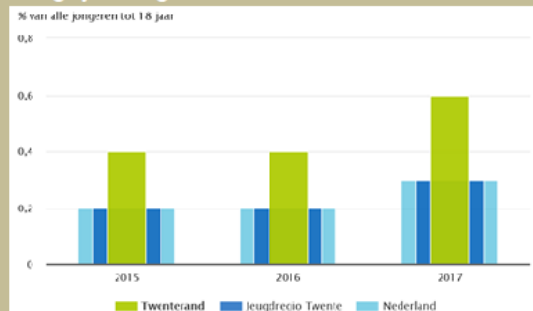
32 personen
wonen in een
**beschermd
woonomgeving**
(2017)

582 inwoners
hebben **Wmo
begeleiding of
dagbesteding**
(2017)

Unieke personen met ondersteuning als % van de
bevolking binnen de leeftijdsgroep 0-23 jaar (2017)

Voogdijmaatregelen

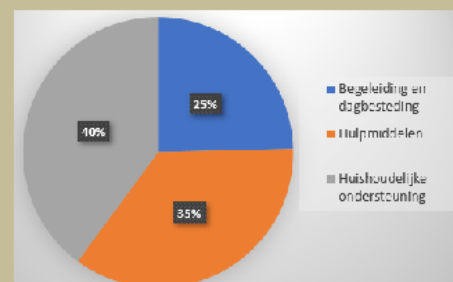

20% scheidingen eindigt
in een vechtscheiding

53 meldingen van personen
met verward gedrag (2017)

Aantal verstrekte
Wmo-voorzieningen in % (sept 2018)

Bronnen:

Bevolkingsopbouw

ABF Research, 2015

CBS; peiljaar 2018

Twentse Gezondheidsverkenning; Volwassenen en ouderenmonitor GGD 2016

Omkijken naar elkaar

CBS Statline; 2012-2017

Evenmens; peiljaar 2017

Twentse Gezondheidsverkenning; Volwassenen en ouderenmonitor GGD 2016

Economisch vitale inwoners

CBS; peiljaar 2016 en 2017.

Gemeente Twenterand, 2018

LISA 2017 werkgelegenheidsregister

www.waarstaatjegemeente.nl

Iedereen doet mee

CBS; peiljaar 2013

Gemeente Twenterand, 2018

Kernen in beeld Twenterand

Regionale monitor jeugdhulp Twente; 2017

Regionale monitor WMO Twente; 2017

www.waarstaatjegemeente.nl

Thuis is het fijn en veilig

CBS 2017, benchmark Jeugdzorg.

Gemeente Twenterand, 2017 en 2018

Politie Nederland; 2013 – 2017

Twentse Monitor Sociaal Domein

VNG (2016), Uit elkaar maar voor elkaar. Maatschappelijke kosten en baten analyse van vechtscheidingen.

